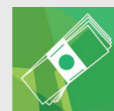

Īpašais ziņojums

Ilgospējīgs finansējums:

vajadzīga saskaņotāka ES rīcība, lai finansējumu novirzītu ilgtspējīgiem ieguldījumiem

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Saturs

	Punkts
Kopsavilkums	I–IX
Ievads	01–09
Revīzijas tvērums un pieeja	10–14
Apsvērumi	15–81
ES pasākumi ilgtspējīga finansējuma jomā bija nepieciešami, taču nerisināja visus svarīgos jautājumus	15–53
Plānotie pasākumi pamatoti bija vērsti uz pārredzamības uzlabošanu attiecībā uz to, kas ir ilgtspējīgs	16–21
Pasākumi, ko veica, lai ņemtu vērā ilgtspējīgu darbību vidiskās un sociālās izmaksas, bija nepietiekami	22–26
Daudzu pasākumu īstenošana kavējās, un ir jāveic vēl citas darbības, lai tos īstenotu	27–53
ES finansiālais atbalsts ieguldījumiem nav balstīts uz saskaņotiem ilgtspējas kritērijiem	54–81
EIB ir būtiska loma ilgtspējīga finansējuma jomā	55–63
ESIF atbalsts neaptvēra visas jomas, kurās ilgtspējīgi ieguldījumi ir visvairāk vajadzīgi	64–73
ES budžeta veidošanā netiek piemēroti saskaņoti zinātnē balstīti kritēriji, kas ļautu izvairīties no būtiska kaitējuma videi	74–81
Secinājumi un ieteikumi	82–91
Pielikumi	
I pielikums. Augsta līmeņa ekspertu grupas galveno ieteikumu iekļaušana rīcības plānā	
II pielikums. ES rīcības plānā paredzēto pasākumu īstenošana un iznākums	
III pielikums. Ar rīcības plānu saistītās svarīgākās nesenās norises	
IV pielikums. ES ilgtspējas taksonomijas hronoloģisks pārskats	

**V pielikums. Nacionālie enerģētikas un klimata plāni (NEKP):
dalībvalstu ieguldījumu vajadzību aplēses un izklāsts**

**VI pielikums. Komisijas jaunā stratēģija pārejas uz ilgtspējīgu
ekonomiku finansējumam**

Akronīmi un saīsinājumi

Glosārijs

Komisijas un EIB atbildes

Laika grafiks

Revīzijas darba grupa

Kopsavilkums

I Eiropas Savienība (ES) un tās dalībvalstis 2015. gadā parakstīja Parīzes nolīgumu, lai stiprinātu globālo reakciju uz klimata pārmaiņu radītajiem draudiem. Viens no tā mērķiem ir finanšu plūsmas piesaņot izvirzītajam kursam uz mazām siltumnīcefekta gāzu emisijām un klimatnoturīgu attīstību. Pastāv plaša vienprātība, ka pārejai uz neto nulles emisiju ekonomiku būs nepieciešami ievērojami publiskā un privātā sektora ieguldījumi.

II Komisija 2018. gadā pieņēma rīcības plānu ilgtspējīgam finansējumam, kas paredzēja pasākumus, lai privātā sektora finansējumu novirzītu ilgtspējīgiem ieguldījumiem, pārvaldītu ar klimata pārmaiņām saistītos finanšu riskus un uzlabotu ilgtspējīgu korporatīvo pārvaldību privātajā sektorā. Vienlaikus Komisija un Eiropas Investīciju banka turpināja īstenot centienus, lai no publiskā sektora līdzekļiem sniegtu finansiālu atbalstu ilgtspējīgiem ieguldījumiem, it īpaši saistībā ar klimatrīcību.

III Mēs pārbaudījām, vai Komisija veica atbilstīgas darbības, lai finansējumu novirzītu ilgtspējīgiem ieguldījumiem. Veicot revīziju, vērtējām galvenokārt to, vai ar 2018. gada rīcības plānu tika risināti svarīgākie jautājumi saistībā ar ilgtspējīgu finansējumu un vai tas tika īstenots savlaicīgi. Mēs vērtējām arī, vai ES finansiālais atbalsts ir atbilstīgs saskaņotiem ilgtspējas kritērijiem un sekmē atbalstu ilgtspējīgiem ieguldījumiem.

IV Ziņojumu var izmantot, īstenojot 2021. gada Stratēģiju pārejas uz ilgtspējīgu ekonomiku finansējumam, kas pabeigs pasākumus, kuri uzsākti saskaņā ar 2018. gada rīcības plānu, un balstīsies uz tiem.

V Mēs secinām, ka vajadzīga saskanīgāka ES rīcība, lai privātā un publiskā sektora finansējumu novirzītu ilgtspējīgiem ieguldījumiem. Lai gan Komisija vērsa savas darbības uz pārredzamības uzlabošanu tirgū, tā šīs darbības nav papildinājusi ar pasākumiem, ar ko risinātu jautājumu par ilgtspējīgas saimnieciskās darbības izmaksām. Turklāt Komisijai ir jāpiemēro saskaņoti kritēriji, lai noteiktu no tās budžeta atbalstīto ieguldījumu ilgtspēju, un jāīsteno mērķtiecīgāki centieni, lai radītu ilgtspējīgu ieguldījumu iespējas.

VI Attiecībā uz konkrētiem regulatīviem pasākumiem mēs konstatējām, ka plānotās darbības pamatoti tika vērstas uz to, lai uzlabotu pārredzamību attiecībā to, kuri ieguldījumi ir ilgtspējīgi un kā finanšu sektors un uzņēmumi ziņo par ilgtspēju. Daudzu darbību īstenošana kavējās, un ir jāveic vēl citi pasākumi, lai tās kļūtu piemērojamas. It īpaši ilgāks laiks, nekā plānots, bija nepieciešams, lai pabeigtu ilgtspējīgu darbību

vienoto klasifikācijas sistēmu (ES ilgtspējas taksonomiju), kas veido finanšu produktu marķējuma pamatu un nodrošina ar ilgtspēju saistītās informācijas standartizāciju uzņēmumiem. Mēs uzskatām, ka šie pasākumi nebūs pilnībā efektīvi, ja tie netiks papildināti ar pietiekamiem pasākumiem, lai ņemtu vērā ilgtnespējīgu darbību vidiskās un sociālās izmaksas.

VII Attiecībā uz ES finansiālo atbalstu mēs konstatējam, ka EIB ir būtiska nozīme ilgtspējīgu ieguldījumu atbalstīšanā un ES ilgtspējas taksonomijas piemērošanā. Tomēr Eiropas Stratēģisko investīciju fonda sniegtā ieguldījumu atbalsta analīze, ko veicām, parādīja, kas tas sniedza mazāku atbalstu klimatrīcībai Centrāleiropā un Austrumeiropā, kur šādi ieguldījumi ir ļoti vajadzīgi, nekā citos reģionos. Mēs konstatējam arī, ka neliels finansiālais atbalsts tika sniegts klimataadaptācijas projektiem, kuriem ir sarežģīti piesaistīt privātā sektora finansējumu. Mēs arī uzskatām, ka ES nav rīkojusies pietiekami proaktīvi, atbalstot ilgtspējīgu projektu portāla attīstību, kā arī nav pilnībā izmantojusi nacionālo enerģētikas un klimata plānu potenciālu, lai noteiktu ilgtspējīgu ieguldījumu iespējas.

VIII Mēs konstatējam arī to, ka visām darbībām, kas saņem ES finansējumu, nav konsekventas un saistošas prasības piemērot principu “nenodari būtisku kaitējumu”. Turklāt ES izdevumu programmās, izņemot *InvestEU*, nav prasību, lai individuālos ieguldījumus novērtētu pēc sociālajiem un vides standartiem, kas ir salīdzināmi ar EIB izmantotajiem standartiem. Tas nozīmē, ka var izmantot nepietiekami stingrus vai atšķirīgus kritērijus, lai noteiktu vidisko un sociālo ilgtspēju vienām un tām pašām darbībām, ko finansē no dažādām ES programmām. Turklāt daudzi kritēriji, kas tiek izmantoti, lai izvērtētu un izsekotu ES budžeta ieguldījumu klimata mērķu sasniegšanā, nav tik stingri un zinātnē balstīti kā tie, kas izstrādāti ES ilgtspējas taksonomijas vajadzībām.

IX Mēs sniedzam Komisijai šādus ieteikumus:

- pabeigt rīcības plānā paredzētos pasākumus un precizēt atbilstības nodrošināšanas un revīzijas kārtību;
- labāk veicināt ilgtspējīgu finansējumu, nosakot cenu siltumnīcefekta gāzu emisijām;
- ziņot par programmas *InvestEU* ar klimatu un vidi saistītajiem rezultātiem;
- pastiprināt centienus, lai izveidotu ilgtspējīgu projektu plūsmu;
- konsekventi piemērot principu “nenodari būtisku kaitējumu” un ES ilgtspējas taksonomijas kritērijus visā ES budžetā;
- uzraudzīt rīcības plāna un visu turpmāko stratēģiju rezultātus un ziņot par tiem.

Ievads

01 Eiropas Savienība (ES) un tās dalībvalstis 2015. gadā parakstīja Parīzes nolīgumu, lai stiprinātu globālo reakciju uz klimata pārmaiņu radītajiem draudiem. Viens no tā mērķiem ir “finanšu plūsmas piesaņot izvirzītajam kursam uz mazākām siltumnīcefekta gāzu emisijām un klimatnoturīgu attīstību”¹. ES un tās dalībvalstis ir arī apņēmušās īstenot Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam². ES mērķi attiecībā uz vides aizsardzību un ilgtspējīgu attīstību ir paredzēti tās Līgumos, turklāt ES ir apņēmusies atbalstīt starptautiskos centienus cīņā pret klimata pārmaiņām.

02 Ir atzīts, ka klimata pārmaiņas apdraud finanšu sistēmas stabilitāti³ un ekonomiku kopumā. Klimata pārmaiņu ietekme izpaužas ne tikai kā “fizisko risku” – arvien biežāku ekstrēmu laikapstākļu notikumu vai jūras līmeņa paaugstināšanās – ietekme uz ekonomiku, bet arī kā ieguldījumu vērtības zuduma risks, ko rada politikas, tehnoloģiju un tiesiskā regulējuma izmaiņas saistībā ar cīņu pret klimata pārmaiņām (pārkārtošanās risks). Eiropas Centrālās bankas (ECB) ekonomikas mēroga klimata stresa tests parāda, ka ar klimatu saistīto risku ietekme uz uzņēmumiem un bankām var pat veicināt recesiju vai izraisīt finanšu tirgus sabrukumu⁴.

03 Jautājums ir par to, kā organizēt un finansēt sociāli taisnīgu un vidiski ilgtspējīgu pārkārtošanos uz klimatneitrālu un noturīgu ekonomiku. Pastāv plaša vienprātība, ka pārkārtošanās prasīs ievērojamus publiskos un privātos ieguldījumus. Tā prasīs gan finansējuma piesaisti ieguldījumiem, kas vajadzīgi, lai panāktu oglekļneitrālu ekonomiku, gan arī finanšu stabilitātes stiprināšanu, ar darījumdarbību un ieguldījumiem saistītu lēmumu pieņemšanā integrējot vidiskos, sociālos un pārvaldības (VSP) apsvērumus (proti, “ilgtspējīgu finansējumu”).

04 Komisija vēl nav noteikusi kopējo ieguldījumu apmēru, kas būs vajadzīgs, lai līdz 2050. gadam īstenotu sociāli taisnīgu un vidiski ilgtspējīgu pārkārtošanos uz klimatneitrālu un noturīgu ekonomiku, kas aptver gan klimata pārmaiņu mazināšanu,

¹ Apvienoto Nāciju Organizācija, [Parīzes nolīgums](#), 2015.

² Eiropas Komisija, [ES pieeja ilgtspējīgai attīstībai](#).

³ ECB, “*Financial Stability Review*”, 2019. gada maijs; FSP ziņojums “*The implications of climate change for financial stability*”.

⁴ ECB, “*Shining a light on climate risks: the ECB’s economy-wide climate stress test*”, 2021.

gan arī pielāgošanos klimata pārmaiņām (klimatnoturību). Komisija 2020. gadā lēsa, ka, lai līdz 2030. gadam sasniegtu mērķi par 55 % samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, energosistēmā vien katru gadu būs nepieciešami ieguldījumi vēl aptuveni 350 miljardu EUR apmērā⁵. Turklāt Komisija aplēsa, ka kopējais vidiski ilgtspējīgu ieguldījumu trūkums ir no 100 miljardiem EUR līdz 150 miljardiem EUR gadā, un sociālo ieguldījumu vajadzības līdz 2030. gadam ir 142 miljardi EUR gadā⁶. Saskaņā ar ekspertu aprēķiniem – lai līdz 2050. gadam sasniegtu neto nulles emisiju līmeni, laikposmā no 2021. līdz 2050. gadam ES-27 būtu vajadzīgi aptuveni 1 triljonu EUR lieli kopējie ikgadējie kapitālizdevumi⁷. Šie aprēķini ietver tīrās tehnoloģijas un metodes, kas saistītas ar elektroenerģiju, transportu, ēkām, rūpniecību un lauksaimniecību, kā arī enerģijas pārvades infrastruktūru.

05 Komisija 2016. gadā izveidoja Augsta līmeņa ekspertu grupu ilgtspējīga finansējuma jautājumos, kas sniedza konsultācijas par ilgtspējīga finansējuma stratēģijas izstrādi⁸. Ekspertu grupas locekļi bija augsta līmeņa eksperti, kas pārstāv pilsonisko sabiedrību, finanšu sektoru un akadēmiskās aprindas, kā arī novērotāji no Eiropas un starptautiskajām iestādēm⁹. Augsta līmeņa ekspertu grupas galīgajā ziņojumā¹⁰ un citu ekspertu ziņojumos¹¹ norādīts, ka, lai sasniegtu nepieciešamo ilgtspējīgu ieguldījumu līmeni, būs vajadzīga publiskā sektora intervence un būs jārisina vismaz turpmāk izklāstītie svarīgie jautājumi.

- **Tirgi neatspoguļo visas saimnieciskās darbības sociālās un vidiskās izmaksas:** tirgus cenas pietiekami neparāda siltumnīcefekta gāzu emisiju negatīvo

⁵ Eiropas Komisija, *Stāvoklis Savienībā: jautājumi un atbildes par 2030. gada klimatisko mērķrādītāju plānu*, 2020.

⁶ Eiropas Komisija, *Ilgtspējīgas Eiropas investīciju plāns. Eiropas zaļā kursa investīciju plāns*, 2020, zemspītras piezīme 1. lpp.

⁷ McKinsey & Company, *“How the European Union could achieve net-zero emissions at net-zero cost”*, 2020.

⁸ Eiropas Komisija, *Komisijas Ekspertu grupu un citu līdzīgu struktūru reģistrs*.

⁹ Eiropas Komisija, *Augsta līmeņa ekspertu grupa jautājumos par ilgtspējīgu finansējumu (HLEG)*.

¹⁰ Augsta līmeņa ekspertu grupas jautājumos par ilgtspējīgu finansējumu galīgais ziņojums, 2018.

¹¹ EIB un Bruegel, *“Investment and growth in the time of climate change”*, 2012.

blakusefektu¹² un citu ilgtspējīgas saimnieciskās darbības negatīvo ietekmi uz vidi un sociālo jomu¹³. Tādēļ daudziem uzņēmumiem un publiskā un privātā sektora ieguldītājiem ir neliela finansiāla motivācija VSP apsvērumus integrēt savos lēmumos. Augsta līmeņa ekspertu grupa ir norādījusi, ka darbība finanšu sistēmā nevar aizstāt spēcīgu oglekļa cenas signālu¹⁴.

- **Pietiekamas pārredzamības un informācijas par ilgtspējīgām darbībām trūkums:** informācijas par ilgtspējīgām darbībām ierobežotība privātajā un publiskajā sektorā var veicināt ieguldītāju un ieguldījumu saņēmēju informācijas asimetriju attiecībā uz aktīvu sniegumu ilgtspējas jomā. Saskaņotības trūkuma dēļ “zaļās” definīcijas un kritēriji ir pakļauti atšķirīgai interpretācijai un zaļmaldināšanai. Interese par ilgtspējīgiem ieguldījumiem pieaug, taču ieguldītājiem trūkst uzticamu un salīdzināmu datu, kas tiem nepieciešami, lai pieņemtu pārdomātus lēmumus¹⁵.
- **Daļa ilgtspējīgo ieguldījumu ir saistīti ar potenciāli augstākiem finansēšanas riskiem un izmaksām:** juridiskā un politiskā vide, kā arī tehnoloģiju izmaiņas var palielināt ilgtspējīgu ieguldījumu riskus. Turklāt ilgtspējas standartu izvērtēšana un to ievērošana var palielināt ilgtspējīgu darbību finansiālās izmaksas¹⁶. Atsevišķos gadījumos ilgtspējīgiem projektiem ir nepieciešams publiskā sektora atbalsts, lai tie būtu finansiāli dzīvotspējīgi (rentabli)¹⁷. Piemēram, projektiem, kas saistīti ar klimatadaptāciju, bieži vien nepieciešams ievērojams iepriekšējs finansējums, tiem trūkst pastāvīgas ieņēmumu plūsmas, un tie nodrošina nefinanšu ieguvumus ārpus projekta īstenošanas jomas, kurus ir sarežģīti ekonomiski novērtēt.

¹² Augsta līmeņa ekspertu grupas jautājumos par ilgtspējīgu finansējumu galīgais ziņojums, 2018, 11., 88. un 89. lpp.

¹³ ESAO, “*Sustainable and Resilient Finance: Making sense of the environmental pillar in ESG investing*”, 2020.

¹⁴ Augsta līmeņa ekspertu grupas jautājumos par ilgtspējīgu finansējumu galīgais ziņojums, 2018, 11. lpp.

¹⁵ Eiropas Komisija, “*Impact assessment accompanying the proposal for a directive on corporate sustainability reporting*”, 2021.

¹⁶ SVF, “*Global Financial Stability Report*”, 2019. gada oktobris, 6. nodaļa “Ilgtspējīgs finansējums”, 2019.

¹⁷ Augsta līmeņa ekspertu grupas jautājumos par ilgtspējīgu finansējumu galīgais ziņojums, 2018, 9. lpp.

- **Trūkst skaidrības par ilgtspējīgu ieguldījumu vajadzībām un pieejamajiem projektiem:** atsevišķās nozarēs un jomās ieguldītājiem, kuri vēlas veikt ieguldījumus, būtiski trūkst informācijas par ilgtspējīgu ieguldījumu vajadzībām un pieejamajiem projektiem. Dažos gadījumos pieejamo projektu trūkuma iemesls ir privāto projektu attīstītāju un publiskā sektora struktūru nepietiekamas spējas vai zinātība. Tas jo īpaši attiecas uz ilgtspējīgiem infrastruktūras projektiem, kurus ir sarežģīti plānot, finansēt un īstenot, bet kuri ir nepieciešami, lai panāktu pārkārtošanos uz mazoglekļa un klimatnoturīgu ekonomiku¹⁸.

06 ES ir atzinusi, ka, lai risinātu šos jautājumus, ir nepieciešama publiskā sektora iejaukšanās. Tā jo īpaši ir atzinusi, ka ir vajadzīga saskaņota stratēģija, kurā būtu apvienoti pasākumi finanšu tirgu noregulēšanai un finansiāls atbalsts ilgtspējīgiem ieguldījumiem. ES regulatīvie pasākumi, kas vērsti uz ieguldītājiem, uzņēmumiem un citiem finanšu tirgus dalībniekiem, var palīdzēt novirzīt privāto finansējumu ilgtspējīgu ieguldījumu veikšanai.

07 Augsta līmeņa ekspertu grupa sagatavoja ieteikumus, kas veidoja pamatu Komisijas 2018. gada rīcības plānam: ilgtspējīgas izaugsmes finansēšana¹⁹ (turpmāk – “rīcības plāns”). Rīcības plānā paredzēti desmit pasākumi (sk. [1. attēlu](#)).

¹⁸ Turpat, 35. lpp.

¹⁹ Eiropas Komisija, Rīcības plāns: ilgtspējīgas izaugsmes finansēšana, 2018.

1. attēls. Rīcības plānā paredzētie desmit pasākumi

1. pasākums: ES ilgtspējas taksonomija – izveidot vienotu sistēmu saimnieciskās darbības veidu un ieguldījumu ilgtspējas klasificēšanai

2. pasākums: standarti un marķējumi – izveidot ES mēroga standartus un marķējumus ilgtspējīgiem finanšu produktiem, lai palīdzētu ieguldītājiem noteikt ilgtspējīgus ieguldījumus

3. pasākums: ieguldījumu atbalsts – izmantot ES finansējumu, lai atbalstītu privātā sektora ilgtspējīgus ieguldījumus, it īpaši īstenojot programmu *InvestEU*

4. pasākums: ieguldījumu konsultācijas – ieviest prasības iestādēm, kuras tirgo finanšu produktus, sniegt ieguldītājiem konsultācijas par finanšu produktu ilgtspēju

5. pasākums: ilgtspējas kritēriji – izstrādāt kritērijus, lai ieguldītāji varētu izvērtēt ar ilgtspējīgiem ieguldījumiem saistīto finanšu produktu sniegumu

6. pasākums: kredītreitingi – mudināt kredītreitingu aģentūras un tirgus pētniekus ilgtspējas apsvērumus labāk integrēt informācijā, ko tie sniedz ieguldītājiem

7. pasākums: ieguldītāju pienākumi – mudināt institucionālos ieguldītājus ņemt vērā ilgtspējas aspektus, pieņemot ieguldījumu lēmumus, kā arī informēt savus korporatīvos un privātos klientus

8. pasākums: prudenciālās uzraudzības prasības – izvērtēt, kā ilgtspējas apsvērumus integrēt prudenciālās uzraudzības prasībās, kas uzliek pienākumu bankām un apdrošināšanas sabiedrībām turēt drošu aktīvu rezervi

9. pasākums: ar ilgtspēju saistītās informācijas sniegšana – uzlabot komercsabiedrību publiskos pārskatus par ilgtspējas aspektiem, kas saistīti galvenokārt ar klimatu

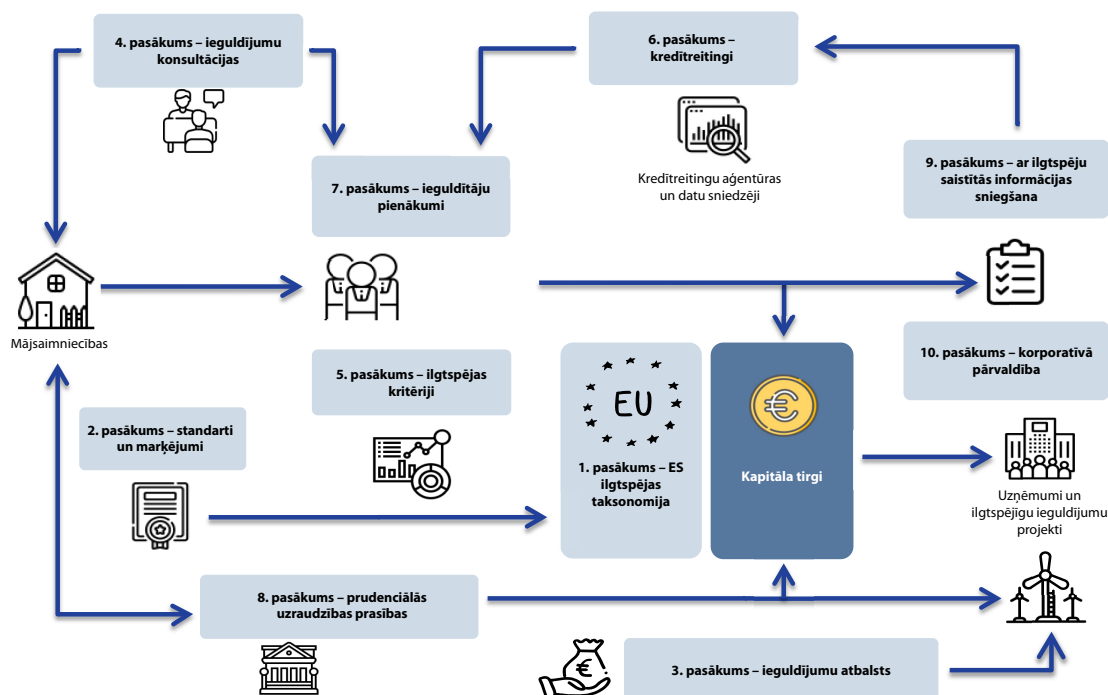

10. pasākums: korporatīvā pārvaldība – stiprināt korporatīvo pārvaldību, lai mudinātu finanšu dalībniekus piemērot ilgāka termiņa un uz ilgtspēju vērstu skatījumu

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas datiem.

08 **2. attēlā** redzama dažādo rīcības plānā ierosināto pasākumu sarežģītība un savstarpējā saistība ar galvenajām ieinteresētajām personām, kas iesaistītas ilgtspējīgā finansēšanā.

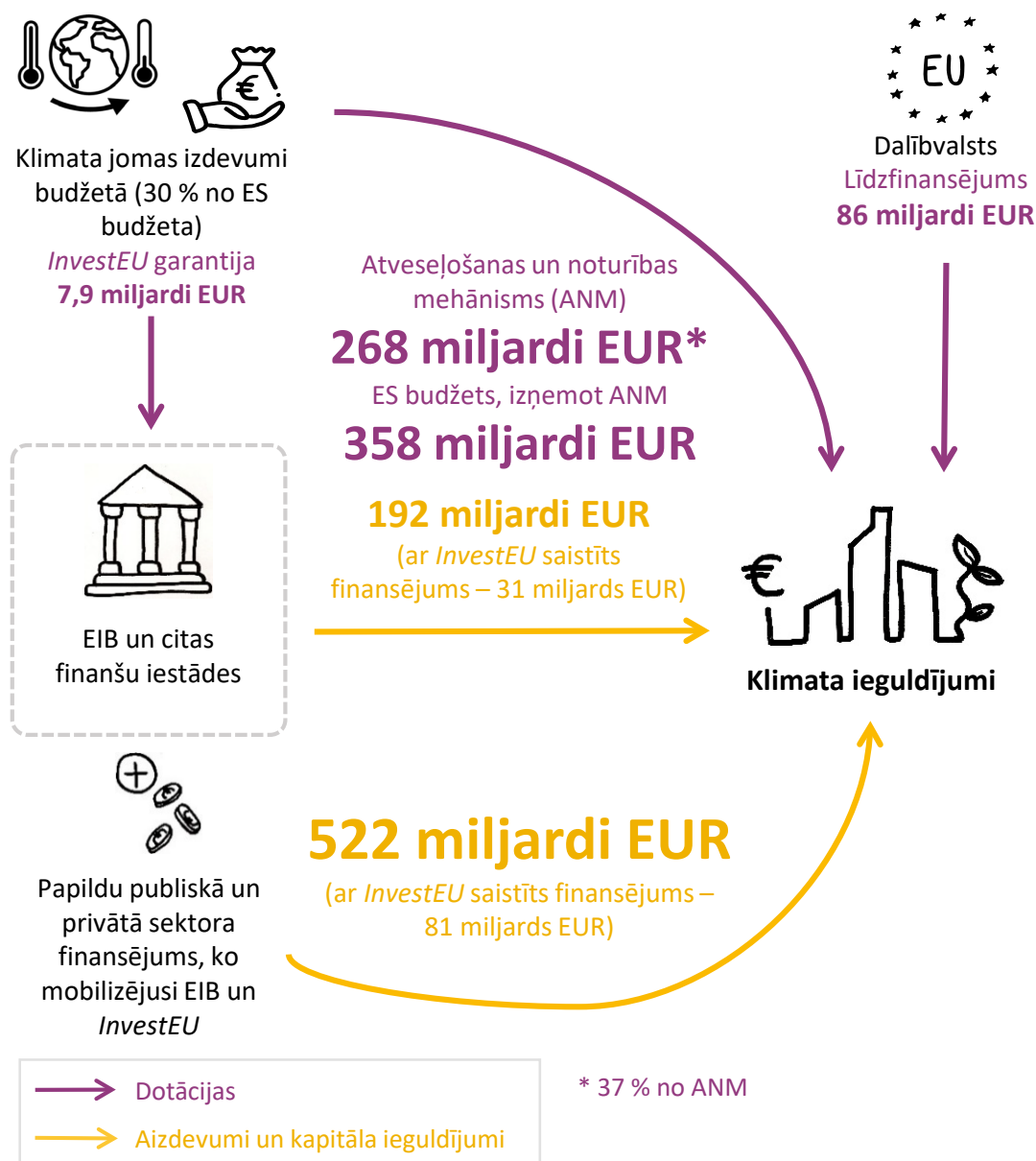
2. attēls. Rīcības plānā paredzētie pasākumi un ieinteresētās personas

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas datiem.

09 Saskaņā ar 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmu ES plāno atbalstīt publiskā un privātā sektora ieguldījumus, vismaz 30 % no ES budžeta atvēlot klimatrīcībai. Tiek lēsts, ka ES budžeta daļa ir aptuveni 358 miljardi EUR, tostarp budžeta garantija 7,9 miljardu EUR apmērā saistībā ar *InvestEU*. Turklāt dalībvalstīm klimatrīcības atbalstam būs jāpiešķir vismaz 37 % no finansējuma, ko tās saņems no Atveseļošanas un noturības mehānisma. Tiek lēsts, ka attiecīgā summa būs aptuveni 268 miljardi EUR. Vienlaikus Eiropas Investīciju banka (EIB) plāno nodrošināt finansējumu aptuveni 192 miljardu EUR apmērā klimatrīcībai un vidiskai ilgtspējai, pamatojoties uz kopējo EIB finansējuma apjomu saglabāšanu. Gan programma *InvestEU*, gan arī EIB plāno atbalstīt vēl citu ieguldītāju privātos un publiskos ieguldījumus klimatrīcības jomā aptuveni 522 miljardu EUR apmērā. Kopumā no aptuveni 1 triljona EUR, kas nepieciešams gadā (sk. **04.** punktu), ES finansiālais atbalsts 2021.–2027. gada periodā varētu palīdzēt nodrošināt vairāk nekā 200 miljardus EUR gadā. **3. attēlā** sniegts apkopojums par ES un EIB plānoto atbalstu ilgtspējīgiem ieguldījumiem saistībā ar klimatrīcību un vidisko ilgtspēju 2021.–2027. gada periodā.

3. attēls. ES plānotais atbalsts klimatrīcībai 2021.–2027. gadā

Avots: ERP, pamatojoties uz 2021.–2027. gada DFS un EIB "Eiropas klimata bankas ceļvedi".

Revīzijas tvērums un pieeja

10 Mūsu mērķis bija izvērtēt, vai Komisija veica atbilstīgas darbības, lai finansējumu novirzītu ilgtspējīgiem ieguldījumiem. Šai sakarā mēs vērtējām, vai rīcības plānā paredzētie pasākumi

- a) risina iepriekš izklāstītos svarīgos jautājumus (sk. **05.** punktu), proti, šādus:
 - i) tirgus neatpoguļo ilgtnespējīgu darbību vidiskās un sociālās izmaksas;
 - ii) trūkst pārredzamības attiecībā uz ilgtspējīgām darbībām;
 - iii) dažu ilgtspējīgu ieguldījumu augstāki riski un finansiālās izmaksas;
 - iv) trūkst skaidrības par ilgtspējīgu ieguldījumu vajadzībām un pieejamajiem projektiem;
- b) tika īstenoti, kā plānots.

Mēs vērtējām arī, vai ES finansiālais atbalsts atbilst saskaņotiem ilgtspējas kritērijiem un sekmē ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanu.

11 Vēlamies norādīt, ka, ņemot vērā rīcības plānā paredzēto pasākumu raksturu, veidu un termiņus, ir pārāgri vērtēt to efektivitāti privātā un publiskā sektora finansējuma novirzīšanā ilgtspējīgiem ieguldījumiem.

12 Ziņojumā sniegts visaptverošs pārskats par ES veiktajām darbībām ilgtspējīga finansējuma jomā. Tajā uzsvērtas problēmas un riski, kas Komisijai jārisina, lai nodrošinātu ilgtspējīga finansējuma stratēģijas panākumus. Paredzēts, ka mūsu ziņojums būs izmantojams, īstenojot 2021. gada Stratēģiju pārejas uz ilgtspējīgu ekonomiku finansējumam²⁰. Kā norādīts minētajā paziņojumā, 2018. gada rīcības plānā ietvertie pasākumi noteica pirmos ES ilgtspējīga finansējuma satvara pamatelementus, kas tiks "pabeigti un konsolidēti" saskaņā ar 2021. gada stratēģiju. **VI pielikumā** uzskaitītas jaunās stratēģijas darbības, uz kurām attiecas mūsu ieteikumi.

²⁰ Eiropas Komisija, paziņojums "Stratēģija pārejas uz ilgtspējīgu ekonomiku finansējumam", 2021.

13 Revīzijas darbs bija balstīts uz:

- Komisijas priekšlikumu, pamatnostādņu un attiecīgo ziņojumu par ilgtspējīgu finansējumu pārskatīšanu, it īpaši saistībā ar ES ilgtspējas taksonomiju, ilgtspējīgu finanšu produktu marķēšanu un informāciju par ilgtspējīgām darbībām;
- spēkā esošo ES tiesību aktu un tiesību aktu priekšlikumu, kas saistīti ar rīcības plānu un galvenajām ES budžeta izdevumu programmām 2014.–2020. gadam un 2021.–2027. gadam (Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Kohēzijas fonds, Taisnīgas pārkārtošanās fonds, Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments, ESIF/programma *InvestEU*, Atveseļošanas un noturības mehānisms), attiecīgo noteikumu izvērtējumu;
- pētnieku, domnīcu, starptautisko organizāciju un attiecīgo ES struktūru un iestāžu publikāciju par ilgtspējīgu finansējumu pārskatīšanu;
- ESIF ieguldījumu portfeļa un EIB piemēroto vides un sociālo standartu analīzi, pamatojoties uz 12 nejauši izvēlētiem klimatrīcību veicinošām darbībām;
- intervijām ar Komisijas un EIB amatpersonām; kā arī
- ārējo ekspertu rakstisku un mutisku ieguldījumu, kas izmantots, lai izvērtētu revīzijas vidi un saņemtu atgriezenisko saiti par apsvērumu un secinājumu projektu.

14 Mūsu revīzija neaptvēra Eiropas Centrālās bankas vai dalībvalstu iestāžu darbības ilgtspējīga finansējuma veicināšanai. Ar Covid-19 pandēmiju saistīto ierobežojumu dēļ mēs nevarējām veikt dalībvalstu iestāžu un ESIF atbalstīto ieguldījumu projektu apmeklējumus uz vietas.

Apsvērumi

ES pasākumi ilgtspējīga finansējuma jomā bija nepieciešami, taču nerisināja visus svarīgos jautājumus

15 Šajā ziņojuma daļā mēs vērtējam, vai Komisijas rīcības plānā uzskaitītie ES pasākumi risina jautājumus, kas minēti **05.** punktā, it īpaši attiecībā uz pārredzamību un negatīvu ārējo ietekmi, kas saistīta ar ilgtspēju. Mēs analizējam arī panākto progresu dažādu rīcības plānā paredzēto pasākumu īstenošanā un izceļam saistītos riskus.

Plānotie pasākumi pamatoti bija vērsti uz pārredzamības uzlabošanu attiecībā uz to, kas ir ilgtspējīgs

16 Mēs konstatējam, ka no desmit rīcības plānā²¹ noteiktajiem pasākumiem septiņu pasākumu mērķis bija finansējumu novirzīt ilgtspējīgiem ieguldījumiem, uzlabojot saimnieciskās darbības veidu un finanšu produktu ilgtspējas pārredzamību. Komisija risināja šo jautājumu, ieviešot ilgtspējīgu darbību vienotu klasifikācijas sistēmu, kas tiek saukta par ES ilgtspējas taksonomiju (1. pasākums). Tā ir balstīta uz darbu, ko veic šim nolūkam izveidota tehnisko ekspertu grupa (TEG). ES ilgtspējas taksonomija nodrošina pamatu citiem pasākumiem, kuru īstenošanai nepieciešama skaidra definīcija attiecībā uz to, kas ir “ilgtspējīgs”.

17 Lai palīdzētu ieguldītājiem noteikt ilgtspējīgu ieguldījumu iespējas, Komisija ierosināja ieviest ilgtspējīgu finanšu produktu ES mēroga standartus un marķējumu (2. pasākums), prasības nodrošināt ieguldītājiem konsultācijas par finanšu produktu ilgtspēju (4. pasākums) un kritērijus, lai ieguldītāji varētu izvērtēt ilgtspējīgu ieguldījumu finansiālos rādītājus (5. pasākums).

18 Komisija arī ierosināja, ka kredītreitingu aģentūrām un tirgus pētniekiem ilgtspējas apsvērumi labāk jāintegrē informācijā, ko tie sniedz ieguldītājiem (6. pasākums), kā arī finanšu produktu piedāvātājiem un finanšu konsultantiem savi klienti jāinformē par riskiem, kas saistīti ar ilgtspēju, lēmumu par ieguldījumiem pieņemšanā (7. pasākums). Attiecībā uz uzņēmumiem rīcības plāns paredzēja, ka tiem

²¹ 1., 2., 4., 5., 6., 7. un 9. pasākums.

jāuzlabo galvenokārt ar klimatu saistītās ilgtspējas informācijas sniegšana (9. pasākums).

19 Papildus ar pārredzamību saistītajiem pasākumiem rīcības plāns paredzēja izpētīt, kā ilgtspējas apsvērumus labāk integrēt banku un apdrošināšanas sabiedrību prudenciālās uzraudzības prasībās (8. pasākums) un kā veicināt ilgtspēju un uz ilgtermiņu vērstu korporatīvo pārvaldību (10. pasākums).

20 Visbeidzot, Komisija plānoja palielināt ilgtspējīgus ieguldījumus, piemērojot ilgtspējīga finansējuma satvaru un rīkus ES fondu īstenošanā, it īpaši ESIF un programmas *InvestEU* īstenošanā (3. pasākums). Tas bija vienīgais pasākums ar mērķi mazināt ilgtspējīgu ieguldījumu risku un izmaksas un veicināt ilgtspējīgu projektu izstrādi. ESIF un programma *InvestEU* ir apskatīti **54.–73.** punktā.

21 Kopumā mēs konstatējām, ka rīcības plānā bija lielā mērā ņemti vērā galvenie ieteikumi, kas bija iekļauti augsta līmeņa ekspertu grupas galīgajā ziņojumā (sk. **07.** punktu un **I pielikumu**). Komisija pamatoti uzskatīja, ka ES ilgtspējas taksonomijas izveide (1. pasākums) bija būtiskākais un steidzamākais pasākums.

Pasākumi, ko veica, lai ņemtu vērā ilgtnespējīgu darbību vidiskās un sociālās izmaksas, bija nepietiekami

22 Mēs konstatējām, ka rīcības plāns netika papildināts ar īpašām darbībām, lai risinātu jautājumu par ilgtnespējīgu darbību vidiskajām un sociālajām izmaksām (sk. **05.** punktu), turklāt rīcības plānā šis pamatjautājums nebija minēts, lai gan augsta līmeņa ekspertu grupa to savā galīgajā ziņojumā atzina par svarīgu. Komisija strādā pie vairākiem pasākumiem, lai labāk ņemtu vērā ar siltumnīcefekta gāzu emisijām saistītās vidiskās izmaksas un citu videi nodarīto kaitējumu (piemēram, no gaisa piesārņojuma, trokšņa vai dabas kapitāla zuduma), jo šādi pasākumi varētu palīdzēt novirzīt finansējumu ilgtspējīgiem ieguldījumiem. Turpmākajos punktos mēs sniedzam informāciju par dažām no šīm darbībām.

23 Mūsu iepriekšējā ziņojumā esam norādījuši, ka oglekļa cenām jābūt pietiekami augstām, lai nodrošinātu atbilstīgus stimulus klimatrīcības mērķu sasniegšanai²². Komisija 2020. gadā sāka darbu pie ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ES ETS)

²² ERP, "ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma: kvotu bezmaksas piešķiršana ir jāizmanto mērķtiecīgāk", 2020.

reformas, lai sasniegtu 2030. gada 55 % emisiju samazināšanas mērķi un 2050. gada siltumnīcefekta gāzu neto nulles emisiju mērķi²³. ES ETS paredz, ka uzņēmumiem smagās rūpniecības, elektroenerģijas un siltuma ražošanas nozarēs, kā arī komerciālās aviācijas nozarē ir jāsaņem emisijas kvotas, lai varētu nosegt to pārmērīgās oglekļa emisijas²⁴. Oglekļa cenu nosaka šādu kvotu pieprasījums un piedāvājums. Daži eksperti ir ieteikuši ieviest tā dēvētos cenu koridorus vai vismaz siltumnīcefekta gāzu emisiju minimālo cenu, lai stabilizētu un pakāpeniski palielinātu tirgus cenu²⁵. Citi eksperti apgalvo, ka pašreizējie tirgus stabilitātes pasākumi līdz šim ir bijuši atbilstoši, taču nākotnē tie būs jāpārskata²⁶.

24 ES ETS patlaban sedz tikai aptuveni 40 % no siltumnīcefekta gāzu emisijām Eiropas Ekonomikas zonā²⁷. Pārējās emisijas sedz ES Kopīgo centienu regula²⁸, un dalībvalstis ir atbildīgas par emisiju samazināšanu tādās nozarēs kā transports un ēkas – divās nozarēs, kas palielina emisijas²⁹. Revīzijas laikā 14 ES dalībvalstis bija paziņojušas par kādu no oglekļa nodokļa vai cenas noteikšanas mehānisma veidiem vai īstenojušas kādu no tiem, taču pastāvēja būtiskas aptverto nozaru un siltumnīcefekta gāzu emisijām noteikto cenu atšķirības³⁰. Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas sniegto informāciju neviens no šiem mehānismiem nenodrošināja oglekļa cenu sistemātisku pieaugumu, lai sasniegtu nacionālos emisiju samazināšanas mērķus³¹.

25 Ja citās valstīs nebūs līdzvērtīgas oglekļa cenas noteikšanas sistēmas, pastāv risks, ka ražošana tiks pārvietota ārpus ES uz valstīm, kurās ir mazāk stingra klimata politika. Šāda “oglekļa emisiju pārvirze” var izraisīt vispārēju emisiju pieaugumu, nevis samazinājumu. Lai risinātu šos jautājumus, Komisija ierosināja ieviest oglekļa

²³ Eiropas Komisija, “Klimata pārmaiņas: ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ETS) atjaunināšana”, 2020.

²⁴ Direktīva 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK.

²⁵ CERRE, “The COVID-19 crisis: a crash test for EU Energy and Climate Policies”, 2020.

²⁶ ERCST(2021) – *The Review of the Market Stability Reserve (MSR)*, 2021.

²⁷ Starptautiskā partnerība oglekļa pasākumu jomā, “EU Emissions Trading System (EU ETS)”, 2021.

²⁸ Regula (ES) 2018/842 – Kopīgo centienu regula, 2018.

²⁹ EVA, “Trends and projections in Europe 2020”, 2020.

³⁰ Taxfoundation.org, “Carbon Taxes in Europe”, 2020.

³¹ ECB, “The implications of fiscal measures to address climate change”, 2020.

ievedkorekcijas mehānismu³². Mehānisma mērķis būtu nodrošināt, ka importēto preču cena precīzāk atspoguļo ar tām saistītās oglekļa emisijas. Komisija ir iecerējusi priekšlikumu par mehānismu publicēt 2021. gada otrajā ceturksnī³³.

26 Arī subsīdijas oglekļietilpīgiem ražojumiem nodrošina priekšrocības ilgtnespējīgām darbībām. Piemēram, dažas dalībvalstis joprojām piešķir subsīdijas fosilajam kurināmajam un izlieto vidēji 55 miljardus EUR gadā, subsidējot naftas, gāzes un ogļu ražošanu un patēriņu³⁴. Komisija pieprasīja dalībvalstīm to nacionālajos enerģētikas un klimata plānos sniegt informāciju par pasākumiem, ar kuriem pakāpeniski atsakās no fosilā kurināmā subsīdijām. Komisija informēja³⁵, ka trīspadsmit dalībvalstis³⁶ paziņoja par ieceri ieviest plānus, lai pakāpeniski atteiktos no fosilā kurināmā subsīdijām, taču tikai sešas dalībvalstis (Austrija, Francija, Latvija, Lietuva, Spānija un Vācija) ir noteikušas termiņus šīs ieceres īstenošanai.

Daudzu pasākumu īstenošana kavējās, un ir jāveic vēl citas darbības, lai tos īstenotu

27 Rīcības plānā paredzētie desmit pasākumi ir sadalīti 27 darbībās ar atsevišķiem termiņiem, un to īstenošana bija jāpabeidz vēlākais līdz 2019. gada beigām (sk. [II pielikumu](#)). Par panākto progresu virzībā uz rīcības plānā noteiktajiem mērķiem Komisija ziņoja tikai 2021. gada jūlijā.

28 Mēs pārbaudījām plānoto pasākumu raksturu un to īstenošanas stāvokli līdz 2021. gada 7. jūlijam. Mūsu pārbaudes rezultāti rāda, ka aptuveni 18 mēnešus pēc termiņa beigām 21 darbība bija pabeigta un sešas joprojām tika īstenotas (tostarp divas atkārtoti veiktas darbības). Vienpadsmit no 21 pabeigtās darbības īstenošana aizkavējās salīdzinājumā ar rīcības plānā noteiktajiem termiņiem ([1. tabula](#)).

³² Eiropas zaļais kurss, COM(2019) 640 final, 2.1.1. iedaļa.

³³ Eiropas Komisija, Komisijas 2021. gada darba programma.

³⁴ Euractiv, ziņojums "EU countries have 'no concrete plans' to phase out fossil fuel subsidies", 2019.

³⁵ 2020. gada ziņojums par enerģētikas savienības stāvokli saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1999 par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību, pielikums, COM(2020) 950 final, 2. pielikums.

³⁶ Austrija, Beļģija, Bulgārija, Vācija, Dānija, Grieķija, Somija, Francija, Itālija, Lietuva, Latvija, Portugāle un Spānija.

1. tabula. Rīcības plānā paredzēto darbību īstenošana līdz 2021. gada jūlijam

Pasākumi		Darbības	
1. mērķis – kapitāla plūsmu pārorientēšana uz ilgtspējīgiem ieguldījumiem			
1	Ekoloģiski ilgtspējīgu darbību ES taksonomijas izveide		1) Taksonomijas regulas priekšlikums
			2) ES ilgtspējas taksonomijas kritēriji klimata pārmaiņu mazināšanai un klimataadaptācijai
			3) ES ilgtspējas taksonomijas kritēriji citiem vidiskiem mērķiem
2	Standartu un marķējuma radīšana “zaļiem” finanšu produktiem		4) TEG ziņojums par zaļo obligāciju standartu
			5) Deleģētais akts par zaļo obligāciju emisijas prospekta saturu
			6) Novērtējums par ES ekomarķējuma piemērošanu finanšu produktiem
3	Ieguldīšanas ilgtspējīgos projektos veicināšana		7) Uzlabot to instrumentu efektivitāti un ietekmi, kuru mērķis ir atbalsts ilgtspējīgiem ieguldījumiem
4	Ilgtspējas iekļaušana konsultācijās par ieguldījumiem		8) Deleģētie akti par klienta vēlmēm attiecībā uz ilgtspēju ieguldījumu jomā ieguldījumu brokeru sabiedrību un apdrošināšanas izplatītāju gadījumā
			9) EVTI pamatnostādnes ieguldījumu konsultantiem un portfeļu pārvaldītājiem
5	Ilgtspējas kritēriju izstrādāšana		10) Deleģētais akts par vidiskajiem, sociālajiem un pārvaldības faktoriem etalonu noteikšanas metodoloģijā
			11) Klimata pārejas etalona un Parīzes nolīgumam pielāgota etalona izveide
			12) TEG ziņojums par etaloniem
2. mērķis – ilgtspējas aspekta integrācija risku pārvaldībā			
6	Ilgtspējas labāka integrēšana reitingos un tirgus pētniecībā		13) Komisijas progresa ziņojums par darbībām, kurās iesaistītas kredītreitingu aģentūras
			14) EVTI novērtējums par pastāvošo praksi kredītreitingu tirgū; EVTI pamatnostādnes kredītreitingu aģentūrām par informācijas par VSP sniegšanu
			15) Pētījums par ilgtspējas reitingiem un pētniecību
7	Institucionālo ieguldītāju un aktīvu pārvaldītāju pienākumu precizēšana		16) Komisijas priekšlikums regulai par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē
8	Ilgtspējas iekļaušana		17) Bankām noteikto kapitāla prasību izvērtējums un iespējamā pielāgošana

Pasākumi		Darbības	
	prudenciālās uzraudzības prasībās		18) EAAPI atzinums par to, kā apdrošinātāji var veicināt ar klimata pārmaiņām saistīto risku noteikšanu, izvērtēšanu un pārvaldību
3. mērķis – veicināt pārredzamību un ilgtermiņa skatījumu finanšu un ekonomikas darbībā			
9	Ar ilgtspēju saistītās informācijas sniegšanas stiprināšana		19) Komisijas secinājumi par pašreizējo situāciju saistībā ar tiesību aktiem (atbilstības pārbaude) par komercsabiedrību publisko pārskatu sniegšanu
			20) Nostādņu par nefinanšu informāciju pārskatīšana attiecībā uz informāciju saistībā ar klimatu
			21) Komisijas priekšlikums regulai, ar ko aktīvu pārvaldītājiem un institucionāliem ieguldītājiem tiek uzlikts pienākums informēt, kā tie ieguldījumu lēmumu pieņemšanas procesā ņem vērā ilgtspējas faktorus
			22) Eiropas Korporatīvās pārskatu laboratorijas izveide Eiropas Finanšu pārskatu padomdevējā grupā (EFRAG)
			23) <i>Atkārtots pasākums: Komisijas sistemātisks pieprasījums EFRAG izvērtēt jauno starptautisko finanšu pārskatu standartu (SFPS) ietekmi uz ilgtspējīgiem ieguldījumiem</i>
			24) Komisijas lūgums EFRAG izpētīt alternatīvas iespējas patiesās vērtības mērīšanai attiecībā uz ilgtermiņa ieguldījumu portfeļiem
			25) Komisijas ziņojums par 9. SFPS ietekmi uz ilgtermiņa ieguldījumiem
10	Ilgtspējīgas korporatīvās pārvaldības veicināšana un īstermiņa skatījuma nozīmes mazināšana kapitāla tirgos		26) Novērtējums par iespējamajiem risinājumiem ilgtspējīgas korporatīvās pārvaldības veicināšanai
			27) EVTI, EBI un EAAPI ziņojums par nepamatotu īstermiņa spiedienu
Īstenots savlaicīgi Īstenots ar kavēšanos Vēl nav īstenots Atkārtots pasākums			

Avots: ERP.

29 Mēs konstatējam, ka Komisija nenoteica rādītājus, lai uzraudzītu rīcības plānā paredzēto pasākumu īstenošanu un ziņotu par tiem. Tas ir īpaši svarīgi, jo rīcības plāna sekmīga īstenošana ir atkarīga no brīvprātīgu pasākumu ieviešanas (sk. [II pielikumu](#)). Bez šādiem rādītājiem nebūs iespējams uzraudzīt progresu un izvērtēt sniegumu, ko nodrošina jebkāda ES stratēģija finansējuma novirzīšanai ilgtspējīgiem ieguldījumiem.

ES ilgtspējas taksonomijas izveide ir aizkavējusies, un, lai to varētu pilnībā ieviest, būs jāatrisina vēl neatrisinātie jautājumi

30 Pirms Komisija ierosināja ES ilgtspējas taksonomiju, dažas dalībvalstis bija mēģinājušas mazināt zaļmaldināšanas risku, izveidojot savu taksonomiju, kā rezultātā tika izmantots atšķirīgs marķējums un standarti³⁷. Ārpus ES dažas valstis izstrādā savu ilgtspējīga finansējuma taksonomiju, un atsevišķos gadījumos to iedvesmas avots ir ES darbs³⁸. ES ilgtspējas taksonomija bija iecerēta kā sistēma, ko izmanto, lai klasificētu saimnieciskās darbības veidu ilgtspēju, pamatojoties uz zinātniskiem pierādījumiem. Tā galvenokārt ir paredzēta vērtspapīru un obligāciju emitentiem, institucionālajiem ieguldītājiem, aktīvu pārvaldītājiem un citiem finanšu tirgus dalībniekiem, kas piedāvā finanšu produktus Eiropas Savienībā, kā arī centrālajām bankām³⁹ (sk. **1. izcēlumu**). Turklāt publiskā sektora struktūras to var izmantot, lai klasificētu savu darbību ilgtspēju.

1. izcēlums

ECB politikas mērķis ir atbalstīt ES ilgtspējas taksonomijai pielāgotu obligāciju izmantošanu

Eiropas Centrālā banka nolēma, ka no 2021. gada 1. janvāra obligācijas ar kupona likmēm, kas atbilst ES ilgtspējas taksonomijai vai konkrētiem ilgtspējīgas attīstības mērķiem, varēs izmantot kā nodrošinājumu (aktīvi, ar ko ir nodrošinātas parādsaistības)⁴⁰. Šis pasākums varētu atbalstīt ES ilgtspējas taksonomijai atbilstīgu obligāciju izmantošanu, ja obligācijām būtu ar taksonomiju saistīts galvenais snieguma rādītājs⁴¹.

31 Komisija nolēma ieviest ES ilgtspējas taksonomiju, pieņemot ES regulu, ar ko izveido satvaru, kā arī sagatavojot vairākus Komisijas pieņemtus tiesību aktus, ar ko nosaka turpmākus ES ilgtspējas taksonomijas kritērijus attiecībā uz saimnieciskās darbības veidu vidiskās ilgtspējas skrīningu. ES ilgtspējas taksonomija izceļ sešus vidiskos mērķus (sk. **4. attēlu**). Ilgtspējīgām darbībām būtiski jāveicina vismaz viena no

³⁷ Eiropas Parlaments, *“Sustainable finance – EU Taxonomy”*.

³⁸ Starptautiskā Ilgtspējīga finansējuma platforma, *gada ziņojums*, 2020. gada oktobris.

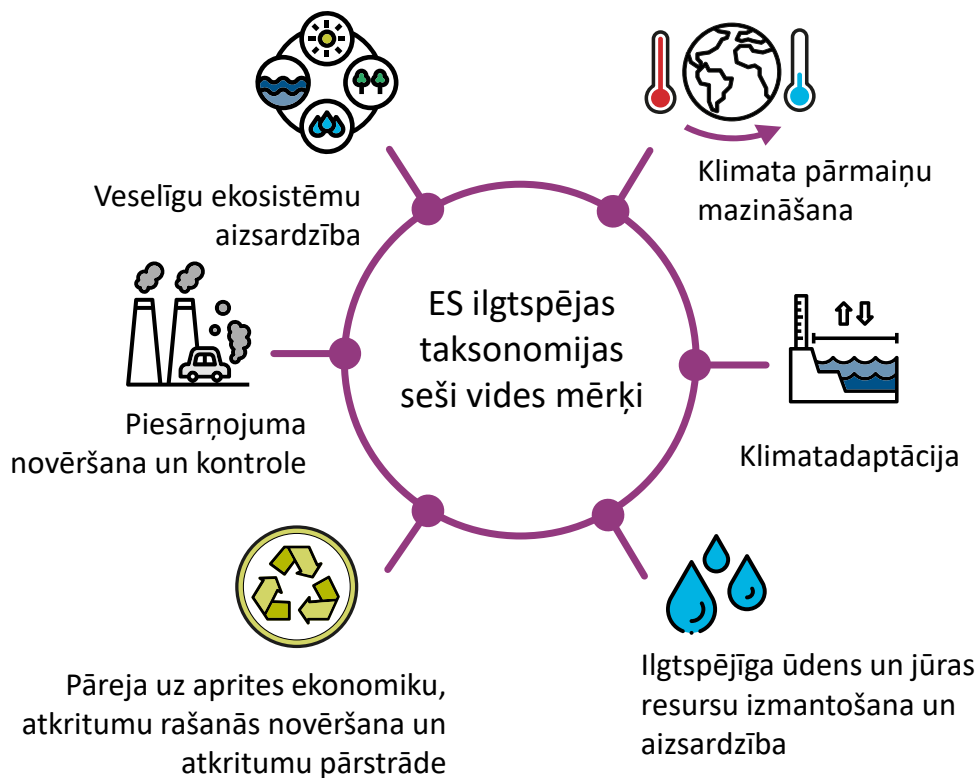
³⁹ TEG, *“Taxonomy: Final report of the Technical Expert Group on Sustainable Finance”*, 2020, 26.–50. lpp.

⁴⁰ ECB, *“ECB to accept sustainability-linked bonds as collateral”*, 2020.

⁴¹ Fitch Ratings, *“ECB's Green Bonds Buying to Boost Eligible Issuers' Liquidity”*, 2020.

šiem mērķiem sasniegšana, un tās nedrīkst radīt būtisku kaitējumu nevienam no pārējiem pieciem vidiskajiem mērķiem.

4. attēls. ES ilgtspējas taksonomijas seši vidiskie mērķi

Avots: ERP.

32 Lai saskaņā ar Taksonomijas regulu saimniecisko darbību varētu atzīt par vidiski ilgtspējīgu, tai jāatbilst četriem nosacījumiem (sk. [5. attēlu](#)).

5. attēls. Četri nosacījumi, kuriem jāatbilst, lai darbību varētu atzīt par vidiski ilgtspējīgu

Avots: ERP.

33 ES ilgtspējas taksonomijas sarakstā iekļautās darbības laika gaitā var mainīties. Taksonomijas regulā atzīta nepieciešamība regulāri pārskatīt darbību sarakstu un ar tām saistītos kritērijus, lai ņemtu vērā regulatīvās izmaiņas un tehnoloģiju attīstību. **6. attēlā** redzams piemērs par darbībām, kas ir atbilstīgas ES ilgtspējas taksonomijai un kas būtiski veicina klimata pārmaiņu mazināšanu.

6. attēls. Darbības, kas atbilstīgi ES ilgtspējas taksonomijai būtiski veicina klimata pārmaiņu mazināšanu

Būtisks devums Klimata pārmaiņu mazināšana

1

Mazoglekļa darbības

Atbilst mērķim līdz 2050. gadam sasniegt neto nulles oglekļa emisiju līmeni

- Nulles emisiju transports
- Gandrīz nulles oglekļa emisiju elektroenerģijas ražošana
- Apmežošana

2

Pārejas darbības

Veicina virzību uz mērķi līdz 2050. gadam sasniegt neto nulles oglekļa emisiju līmeni, taču patlaban netuvojas neto nulles emisiju līmeņa sasniegšanai

- Ēku renovācija
- Elektroenerģijas ražošana < 100g CO₂/kWh
- Automobiļi < 50g CO₂/km

3

Veicinošas darbības

Veicina zemu oglekļa rādītājus vai būtisku emisiju samazināšanu

- Vēja turbīnu ražošana
- Zinātniskās un tehniskās darbības klimata pārmaiņu mazināšanai

Avots: ERP.

34 Mēs konstatējam, ka ES ilgtspējas taksonomijas izveide ir būtiski aizkavējusies. Lai gan Komisija Taksonomijas regulu ierosināja 2018. gada maijā, kā bija plānots, ES likumdevēji to pieņēma tikai 2020. gada jūnijā. Kavēšanās saistībā ar ES ilgtspējas taksonomiju ietekmē arī citu rīcības plānā paredzēto pasākumu īstenošanu, kuriem nepieciešama skaidra ilgtspējīgu darbību definīcija, it īpaši informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, un finanšu produktu marķēšanu. Komisija 2021. gada jūnijā pieņēma tiesību aktu par ES ilgtspējas taksonomijas kritērijiem attiecībā uz klimata

pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, lai tas stātos spēkā 2022. gada janvārī. Saistībā ar pārējiem četriem ES ilgtspējas taksonomijā iekļautajiem vidiskajiem mērķiem Komisija izveidoja jaunu ekspertu grupu (Ilgtspējīga finansējuma platformu⁴²), lai līdz 2021. gada decembra beigām sagatavotu priekšlikumu un tiesību akti varētu stāties spēkā 2023. gada janvārī. Platforma arī sniegs ziņojumu Komisijai, lai ES ilgtspējas taksonomiju varētu paplašināt, attiecinot to arī uz sociālajiem mērķiem, un lai varētu nodrošināt atbilstību minimālajiem sociālās aizsardzības pasākumiem⁴³. Turklāt Komisija apspriežas arī ar dalībvalstu ekspertu grupu, kas apvieno 27 ES valstu ekspertus. **IV pielikumā** apkopots ES ilgtspējas taksonomijas ieviešanas hronoloģisks pārskats.

35 Gan mūsu analīzē, gan arī ieinteresēto personu viedokļos⁴⁴ akcentēts tas, ka dažu svarīgu darbību un tehnoloģiju ar būtisku ietekmi uz vidi, piemēram, lauksaimniecības, elektroenerģijas ražošanas no dabasgāzes⁴⁵ un kodolenerģijas, ilgtspēja joprojām nav noteikta (sk. **2. izcēlumu**).

⁴² Eiropas Komisija, Ilgtspējīga finansējuma platforma.

⁴³ Eiropas Komisija, Ilgtspējīga finansējuma platforma, tehniskais darbs –apakšgrupas.

⁴⁴ Eiropas Komisija, saņemtie viedokļi par tematu "Ilgtspējīgs finansējums – ES zaļo investīciju klasifikācijas sistēma".

⁴⁵ Komisijas Deleģētā regula (ES), ar ko Regulu (ES) 2020/852 papildina, ieviešot tehniskās pārbaudes kritērijus, pēc kuriem nosaka, ar kādiem nosacījumiem konkrēta saimnieciskā darbība ir uzskatāma par tādu, kas būtiski sekmē klimata pārmaiņu mazināšanu vai pielāgošanos klimata pārmaiņām, 2021.

2. izcēlums

ES ilgtspējas taksonomija un kodolenerģija

Tehnisko ekspertu grupa, kas izstrādā ES ilgtspējas taksonomijas kritērijus, ieguva pierādījumus par kodolenerģijas iespējamo devumu emisiju samazināšanā. Taču **eksperti nevarēja secināt, ka kodolenerģija nerada būtisku negatīvu ietekmi uz citiem vidiskajiem mērķiem.** Eksperti ieteica pirms kodolenerģijas iekļaušanas ES ilgtspējas taksonomijā veikt papildu tehnisko darbu saistībā ar kodolenerģijas aspektiem, pamatojoties uz principu “nenodari būtisku kaitējumu”⁴⁶. Kopīgais pētniecības centrs (JRC) 2021. gada 29. martā izdeva sīki izstrādātu kodolenerģijas tehnisko novērtējumu attiecībā uz Taksonomijas regulā noteiktajiem kritērijiem “nenodari būtisku kaitējumu”⁴⁷, un Komisija veic turpmākus pasākumus.

36 Mēs konstatējam risku, ka ES ilgtspējas taksonomija nenodrošinās pietiekami efektīvu atbalstu, lai ES varētu īstenot apņemšanos līdz 2050. gadam sasniegt neto nulles emisiju līmeni⁴⁸, ja deleģētie akti vājinās zinātnē balstītos kritērijus, ko ierosinājusi Tehnisko ekspertu grupa⁴⁹. Konkrētāk, mēs konstatējam, ka Komisijas 2020. gada priekšlikums⁵⁰ bija pretrunā Tehnisko ekspertu grupas ierosinājumam, jo atsevišķas ar gāzi darbināmas elektrostacijas tika klasificētas kā ilgtspējīgas, nepieprasot tām līdz 2050. gadam sasniegt neto nulles emisiju līmeni, kā to ierosināja eksperti. Komisija no 2021. gada aprīlī publicētā deleģētā akta projekta uz laiku izslēdza ES ilgtspējas taksonomijas kritērijus ar gāzi darbināmām elektrostacijām un plāno tos iekļaut vēlāk 2021. gadā⁵¹.

37 ES ilgtspējas taksonomijas un marķēšanas shēmu devums, privātā sektora finansējumu novirzot ilgtspējīgiem ieguldījumiem, būs atkarīgs arī no to turpmākās

⁴⁶ TEG, Ziņojums par taksonomiju –tehniskais pielikums, 2020.

⁴⁷ JRC, “Technical assessment of nuclear energy with respect to the “do no significant harm” criteria of Regulation (EU) 2020/852 (“Taxonomy Regulation”)”, 2021.

⁴⁸ TEG, “Taxonomy: Final report of the Technical Expert Group on Sustainable Finance”, 2020, 53. lpp.

⁴⁹ Vēstule, ko sagatavojuši 123 zinātnieki, “How will the European Union’s Green Deal protect our future if its definitions of Greenness are not aligned with its own ambition of net zero greenhouse gases by 2050?”

⁵⁰ Eiropas Komisija, iniciatīva “ES zaļo investīciju klasifikācijas sistēma”, 2020, I pielikums, 112. lpp.

⁵¹ Eiropas Komisija, paziņojums “Ilgtspējīga finansējuma tiesību aktu kopums”, 2021.

attīstības. Taksonomijas regulā noteikts, ka ES ilgtspējas taksonomija nākotnē varētu paredzēt kritērijus, lai noteiktu darbības, kas būtiski kaitē videi (tā dēvētā brūnā taksonomija), kā arī kritērijus attiecībā uz citiem ilgtspējas mērķiem, tostarp sociālajiem mērķiem (sociālā taksonomija)⁵². Brīvprātīgā ieviešana varētu radīt problēmas, jo līdz šim Taksonomijas regulas un deleģēto aktu apjoms, kas ietver tikai divus no sešiem vidiskajiem mērķiem, pārsniedz 500 lappuses⁵³. Komisija izstrādā digitālos rīkus, lai veicinātu ES ilgtspējas taksonomijas izmantošanu un informācijas par ilgtspēju sniegšanu⁵⁴.

Komisija ir panākusi zināmu progresu, uzlabojot informāciju ieguldītājiem par ilgtspējīga finansējuma iespējām

38 Rīcības plāna 2., 4. un 5. pasākums ir vērsts uz to, lai izveidotu instrumentus ar mērķi informēt ieguldītājus par ilgtspējīga finansējuma iespējām un izmantot ES ilgtspējas taksonomiju. Šādi instrumenti var būt stimuls institucionālajiem ieguldītājiem, piemēram, pensiju fondiem, novirzīt finansējumu ilgtspējīgiem ieguldījumiem (sk. [3. izcēlumu](#)).

⁵² Taksonomijas regula – [Regula \(ES\) 2020/852](#) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar kuru groza Regulu (ES) 2019/2088, 59. apsvērums.

⁵³ Eiropas Komisija, [Deleģētais akts, ar ko nosaka ES ilgtspējas taksonomijas kritērijus attiecībā uz klimata pārmaiņām](#), 2021.

⁵⁴ Eiropas Komisija, [EU Taxonomy Compass](#).

3. izcēlums

Pensiju fondiem piemīt ievērojams potenciāls ilgtermiņa ilgtspējīgu ieguldījumu jomā

Pensiju fondiem, kas bieži vien daļēji pieder valstij, ir būtiska loma ilgtspējīga finansējuma tirgū. Tiem piemīt īpaši liels potenciāls veikt liela apmēra aktīvu ilgtermiņa ieguldījumus⁵⁵.

Zviedrijas fonds “Fjärde AP-Fonden” (AP4) ir lielisks piemērs pensiju fondam, kas īsteno mazoglekļa ieguldījumu stratēģiju. Saskaņā ar fonda gada pārskatu tā biržā kotēto pašu kapitāla vērtspapīru portfeļa oglekļa dioksīda emisijas kopš 2010. gada ir samazinājušās par 48 %. AP4 mērķis ir par 50 % samazināt pašreizējās emisijas un vēlākais līdz 2040. gadam sasniegt neto nulles emisiju līmeni⁵⁶.

39 Pasākums “standartu un marķējumu izveide” (2. pasākums) ir saistīts ar problēmu, ka daži finanšu produkti ir marķēti kā ilgtspējīgi un zaļi, lai gan tie rada būtisku kaitējumu videi. Šāds zaļmaldināšanas risks ir viens no galvenajiem jautājumiem, kas rada bažas institucionālajiem ieguldītājiem un to klientiem, kuri vēlas veikt ilgtspējīgus ieguldījumus, un viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ ir izveidoti atšķirīgi marķējumi, piemēram, *TEEC* marķējums Francijā, *FNG Siegel* Vācijā un *LuxFLAG* Luksemburgā⁵⁷.

40 Tehnisko ekspertu grupa 2019. gadā ieteica izveidot brīvprātīgi piemērojamu ES zaļo obligāciju standartu, pamatojoties uz ES ilgtspējas taksonomijas kritērijiem⁵⁸, lai mazinātu zaļmaldināšanas risku un veicinātu pārrobežu ieguldījumus. Komisija priekšlikumu par ES zaļo obligāciju standartu iesniedza 2021. gada 6. jūlijā⁵⁹. Patlaban, lai gan ES vada zaļo obligāciju emisiju, to tirgus vērtība saglabājas zema

⁵⁵ IRENA, “Mobilising Institutional Capital for Renewable Energy”, 2020.

⁵⁶ Fjärde AP-Fonden, 2020. gada pārskats, 2021.

⁵⁷ Eiropas Parlaments, “Sustainable finance – EU Taxonomy”.

⁵⁸ TEG, “Report on EU Green Bond Standard”, 2019.

⁵⁹ Eiropas Komisija, Priekšlikums par Eiropas zaļo obligāciju standartu, 2021.

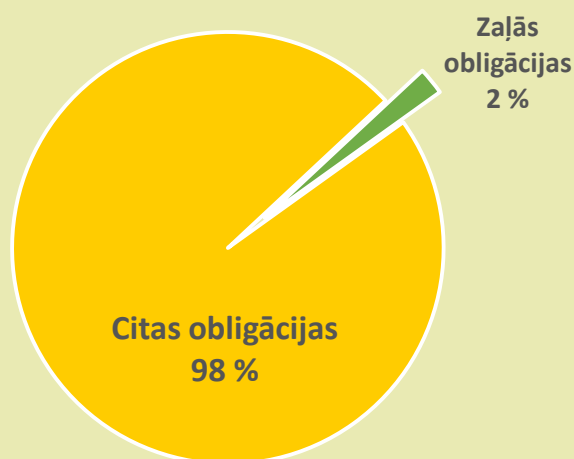
(sk. [4. izcēlumu](#)). Komisija arī plāno aizņemties līdz 250 miljardiem EUR, emitējot zaļās obligācijas, lai finansētu Atveseļošanas un noturības mehānismu (ANM)⁶⁰.

4. izcēlums

ES ir vadošais zaļo obligāciju tirgus, taču to vērtība saglabājas zema

Luksemburgas Fondu birža 2007. gadā sarakstā iekļāva pirmo zaļo obligāciju, kas tika piedāvāta tirgū, – Eiropas Investīciju bankas ieviesto klimata obligāciju⁶¹. 2020. gadā Eiropa bija atbildīga par 156 miljardiem USD jeb 48 % no visā pasaulē emitētajām zaļajām parādzīmēm. Struktūrām no 27 ES dalībvalstīm 2020. gada beigās bija nenomaksātas obligācijas 21 triljona USD vērtībā, un no tām zaļās obligācijas⁶² bija 422 miljardu EUR vērtībā jeb tikai 2 %⁶³. Lai gan emitēto zaļo obligāciju apjoms palielinās, tās joprojām ir nenoizīmīgs finanšu produkts Eiropas Savienībā.

**Zaļo obligāciju īpatsvars ES-27 struktūru kopējās
neatmaksātajās obligācijās 2020. gada beigās**

Avots: ERP.

41 Saistībā ar citiem finanšu produktiem (piemēram, ieguldījumu fondiem, dzīvības apdrošināšanas produktiem un noguldījumiem) Kopīgais pētniecības centrs ir

⁶⁰ Eiropas Komisija, *Presentation of the NextGenerationEU – Funding strategy to finance the Recovery Plan for Europe*, 2021.

⁶¹ Luksemburgas Fondu birža, *“A pioneer in green finance”*, 2021.

⁶² Tās kā “zaļās” ir klasificējis obligāciju emitents.

⁶³ Klimata obligāciju iniciatīva, *“Sustainable Debt Global State of the Market 2020”*, 2021.

izstrādājis kritēriju projektu, lai sasaistītu ES ekomarķējumu ar ES ilgtspējas taksonomiju⁶⁴. Komisija plāno šos kritērijus pieņemt līdz 2022. gada sākumam.

42 Attiecībā uz ES ilgtspējas taksonomijas praktisko izmantošanu finanšu produktu standartu noteikšanai un marķējumu izveidei joprojām ir daudz neskaidrību par to, kā pierādīt atbilstību ES ilgtspējas taksonomijai. Komisija šo jautājumu ierosināja savā 2020. gada sabiedriskajā apspriešanās par atjaunināto ilgtspējīga finansējuma stratēģiju⁶⁵. Ieinteresētās personas kopumā vienojās, ka ES zaļo obligāciju verificētājiem būtu jāpiemēro ES līmeņa atļaujas procedūra. Attiecībā uz ES ekomarķējumu finanšu produktiem joprojām nav skaidrs, kāda loma, piemēram, būs Komisijai vai Eiropas uzraudzības iestādēm, uzraugot kompetentās iestādes, kuras sertificē ar ES ilgtspējas taksonomiju saistītā ES ekomarķējuma izmantošanu.

43 Standarti un marķējums nav vienīgais veids, kā mudināt ieguldītājus veikt ilgtspējīgus ieguldījumus. Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde kā labu praksi iesaka ņemt vērā ilgtspējas apsvērumus, sniedzot ieguldījumu konsultācijas⁶⁶. Komisijas deleģētās regulas, kas prasa obligāti ņemt vērā mazumtirdzniecības klienta vēlmes attiecībā uz ilgtspēju finanšu konsultācijās (4. pasākums), bija plānots pieņemt 2019. gada otrajā ceturksnī, taču Komisija tās pieņēma 2021. gada aprīlī⁶⁷.

44 Komisijas Tehnisko ekspertu grupa uzskatīja, ka ieguldītājiem trūkst uzticamu mazoglekļa indeksu, kas sniegtu, piemēram, informāciju par atdevi no ieguldījumiem, kas atbilst Parīzes nolīgumam⁶⁸. Komisija 2019. gadā, pamatojoties uz ekspertu grupas

⁶⁴ Eiropas Komisija, *Retail financial products*; un *Climate & Company and partners, "Testing draft EU ecolabel criteria on UCITS equity funds"*, 2020.

⁶⁵ Eiropas Komisija, *Kopsavilkuma ziņojums par apspriešanos ar ieinteresētajām personām par atjaunināto ilgtspējīga finansējuma stratēģiju*, 2020.

⁶⁶ EVTI, *Guidelines on certain aspects of the MiFID II suitability requirements*, 2018.

⁶⁷ Eiropas Komisija, *Ilgtspējīgs finansējums – apdrošināšanas sabiedrību un brokeru pienākums klientiem sniegt konsultācijas par sociālajiem un vides aspektiem*.

⁶⁸ TEG, *Interim Report on Benchmarks*, 2019, 11. lpp.

ziņojumu par klimata etaloniem⁶⁹, izveidoja Parīzes nolīgumam pielāgotu ES klimata indeksu, kā arī ES klimata pārejas indeksu⁷⁰ (5. pasākums).

Privātā sektora ilgtspējas riski būs neskaidri, līdz būs pilnībā piemērojamas jaunās ES prasības par informācijas sniegšanu

45 Lai uzlabotu spēkā esošās prasības par informācijas, kas saistīta ar ilgtspēju, sniegšanu, Komisija plānoja izveidot jaunu ES līmeņa satvaru finanšu sektoram un uzņēmumiem, īstenojot 7. un 9. pasākumu. Ieguldītājiem un uzraudzības iestādēm finanšu sektorā joprojām trūkst informācijas par dažādu struktūru ar ilgtspēju saistītajiem riskiem, kā arī par ieguldījumu vidisko un sociālo ietekmi. Šāds informācijas trūkums kavē ilgtspējīgus ieguldījumus un var veicināt balasta aktīvu veidošanos. Turklāt informācijas trūkums liedz ieinteresētajām personām un pilsoniskajai sabiedrībai prasīt atbildību no uzņēmumiem par kaitējumu videi un sabiedrībai⁷¹.

46 Svarīgas dalībvalstu iniciatīvas šā jautājuma risināšanai tika īstenotas pirms ES līmeņa darbībām. Piemēram, 2015. gada Francijas Likums par enerģētikas pārkārtošanu zaļās izaugsmes veicināšanai⁷² paredzēja prasību institucionālajiem ieguldītājiem sniegt informāciju par to ieguldījumu ietekmi uz klimatu un noteikt to ar klimatu saistītos riskus. Starptautiskā līmenī Finanšu stabilitātes padome izveidoja Klimatiskās finanšu informācijas izpaušanas darba grupu⁷³. Darba grupa 2017. gadā ieteica, ka finanšu un nefinanšu dalībniekiem būtu jāsniedz klimatiskā finanšu informācija par to īstenoto pārvaldību, stratēģiju, riska pārvaldību un mērķiem⁷⁴. Komisija 2019. gadā darba grupas ieteikumus integrēja savās pamatnostādnēs par klimatiskās informācijas sniegšanu Nefinanšu informācijas atklāšanas direktīvā⁷⁵, taču

⁶⁹ TEG, *TEG Final Report on Climate Benchmarks and Benchmarks' ESG Disclosures*, 2019.

⁷⁰ Regula (ES) 2019/2089 attiecībā uz ES klimata pārejas etaloniem, Parīzes nolīgumam pielāgotiem ES etaloniem un ar ilgtspēju saistītu informācijas atklāšanu attiecībā uz etaloniem.

⁷¹ Eiropas Komisija, *Impact assessment accompanying the proposal for a directive on corporate sustainability reporting*, 2021.

⁷² Ministère de la transition écologique, *Le reporting extra-financier des investisseurs*, 2019.

⁷³ Klimatiskās finanšu informācijas izpaušanas darba grupa (TCFD), *2020 Status Report*, 2020.

⁷⁴ TCFD, *Final Report, Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures*, 2017.

⁷⁵ Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis C 209/1, 20.6.2019., "Pamatnostādnes par nefinansiālas informācijas sniegšanu: papildinājums par klimatiskās informācijas sniegšanu".

šīs pamatnostādnes nebija obligāti piemērojamas un sniegtā informācija joprojām ir atšķirīga (sk. 48. punktu).

47 ES regula, ar ko tika ieviests pienākums finanšu pakalpojumu nozarei atklāt ar ilgtspēju saistītu informāciju (*SFDR*)⁷⁶ (9. pasākums), tika pieņemta 2019. gadā – četrus gadus pēc tam, kad šādas prasības pirmo reizi tika paredzētas Francijas tiesību aktos. Lai nodrošinātu pilnīgu funkcionalitāti, Komisijai vēl jāpieņem tehniskie standarti⁷⁷. Saskaņā ar regulu dalībvalstis nodrošina, ka kompetentajām iestādēm ir visas nepieciešamās uzraudzības un izmeklēšanas pilnvaras, lai uzraudzītu finanšu tirgus dalībnieku atbilstību prasībām par informācijas sniegšanu. Mēs konstatējam, ka līdz šim Komisija nav sniegusi dalībvalstīm pietiekamas pamatnostādnes par to, kā uzraudzīt *SFDR* prasību piemērošanu.

48 Lai stiprinātu prasību sniegt ar ilgtspēju saistīto informāciju ne tikai finanšu iestādēm (9. pasākums), Komisija plānoja novērst Nefinanšu informācijas atklāšanas direktīvas (*NFRD*) nepilnības, sagatavojot jaunu priekšlikumu. Patlaban direktīva attiecas tikai uz atsevišķiem lieliem uzņēmumiem ar vairāk nekā 500 darbiniekiem, un prasības sniegt informāciju nav obligātas⁷⁸. Savā 2019. gada apskatā, kas veltīts ziņošanai par ilgtspēju⁷⁹ mēs paudām, ka dažas dalībvalstis pārsniedza direktīvā prasīto, paplašinot tās piemērošanas jomu un/vai pieprasot veikt nefinanšu informācijas ārēju revīziju.

49 Komisija 2021. gada aprīlī publicēja priekšlikumu direktīvai par uzņēmumu ilgtspējas informācijas ziņošanu, ar ko tiktu grozīta Nefinanšu informācijas atklāšanas direktīva. Komisija uzskata, ka šis priekšlikums attiektos uz aptuveni 49 000 biržā kotētu uzņēmumu salīdzinājumā ar aptuveni 11 700 uzņēmumu pašlaik; tas paredz izstrādāt Eiropas nefinanšu informācijas atklāšanas standartus, ko atbalsta Eiropas Finanšu pārskatu padomdevēja grupa, un tas atbalsta tādas standartizācijas iniciatīvas pasaules līmenī, kuru pamatā ir darbs, ko veic Klimatiskās finanšu informācijas izpaušanas darba grupa⁸⁰. Priekšlikumā arī risināta viena no galvenajām problēmām,

⁷⁶ Regula (ES) 2019/2088 par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē.

⁷⁷ Eiropas uzraudzības iestādes, *Final Report on draft Regulatory Technical Standards*, 2021.

⁷⁸ Direktīva 2014/95/ES attiecībā uz noteiktu lielu uzņēmumu un grupu nefinanšu un daudzveidības informācijas atklāšanu.

⁷⁹ ERP, "Ziņošana par ilgtspēju – ES iestāžu un aģentūru stāvokļa izvērtējums", 2019.

⁸⁰ Klimatiskās finanšu informācijas izpaušanas darba grupa.

kas minēta mūsu 2019. gada apskatā “Ziņošana par ilgtspēju”, proti, par revidentu iesaisti. Tas paredz, ka ārējā revīzija sniedz ierobežotu pārlicību par informāciju, kas saistīta ar ilgtspēju. Komisija norādīja, ka pietiekamu pārlicību, kas tiek prasīta attiecībā uz finanšu pārskatiem, sniegt vēl nav iespējams attiecīgo revīzijas standartu trūkuma dēļ⁸¹. Ne Taksonomijas regulā, ne Nefinanšu informācijas atklāšanas direktīvā nav prasīts, lai publiskā sektora struktūras, kas nav uzņēmumi, ziņotu par savu darbību ilgtspēju, ja vien dalībvalstis šādus uzņēmumus nav definējušas kā sabiedriskas nozīmes struktūras.

50 Attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu vēl nav notikušas izmaiņas starptautiskajos grāmatvedības standartos, lai risinātu klimata pārmaiņu radītās problēmas un ņemtu vērā ieguldītāju aicinājumus⁸². Starptautisko grāmatvedības standartu padome tomēr ir izdevusi izglītojošus materiālus par to, kā ziņotājiem uzņēmumiem būtu jārisina ar klimatu saistīti jautājumi saskaņā ar pašreizējo starptautisko finanšu pārskatu standartu kopumu.

Pasākumi ilgāka termiņa ieguldījumu veicināšanai joprojām ir sagatavošanas posmā, un tiesību aktu priekšlikumi nav iesniegti

51 Komisijas 10. pasākuma darbības bija vērstas uz to, lai noteiktu īstermiņa skatījuma iemeslus finanšu sektorā.

52 Rīcības plāns paredz vēl trīs pasākumus, kas var veicināt ilgtermiņa ilgtspējīgus ieguldījumus. Tie ietver ilgtspējas labāku integrēšanu reitingos un tirgus pētniecībā (6. pasākums), ilgtspējas iekļaušanu prudenciālās uzraudzības prasībās (8. pasākums) un alternatīvu uzskaites iespēju izpētīšanu attiecībā uz ilgtermiņa ieguldījumu portfeliem (9. pasākuma darbība). Minētie pasākumi aptver pētījumus, analīzi, apspriedes un iespējamo risinājumu izvērtēšanu. Plašāka informācija par katru pasākumu ir sniegta *III pielikumā*.

53 Augsta līmeņa ekspertu grupa ilgtspējīga finansējuma jautājumos savā galīgajā ziņojumā norādīja, ka daudzi uzņēmumi uzskata, ka 9. starptautiskais finanšu pārskatu standarts⁸³ (9. SFPS) negatīvi ietekmē pašu kapitāla ieguldījumu ilgtermiņa

⁸¹ Eiropas Komisija, “*Questions and answers: Corporate Sustainability Reporting Directive proposal*”, 2021. gada 21. aprīlis.

⁸² Augsta līmeņa ekspertu grupas jautājumos par ilgtspējīgu finansējumu galīgais ziņojums, 2018, 57. lpp.

⁸³ <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/>

finansēšanu. Rīcības plānā Komisija apņēma līdz 2018. gada beigām ziņot par 9. SFPS ietekmi uz ilgtermiņa ieguldījumiem. Līdz šim Komisija šādu ziņojumu nav sagatavojusi. 9. SFPS grozījumi ir atkarīgi no lēmuma, ko pieņem Starptautisko grāmatvedības standartu padome (*IASB*), kas ir neatkarīga no Eiropas Savienības. Komisija *IASB* ir darījusi zināmas savas bažas. Komisija pašlaik neuzskata šo jautājumu par steidzamu, jo potenciāli visvairāk skartie uzņēmumi (apdrošināšanas sabiedrības) var izvēlēties atlikt 9. SFPS piemērošanu līdz 2023. gadam⁸⁴.

ES finansiālais atbalsts ieguldījumiem nav balstīts uz saskaņotiem ilgtspējas kritērijiem

54 Šajā ziņojuma iedaļā mēs vērtējam, vai rīcības plānā ir risināti jautājumi saistībā ar dažu ilgtspējīgu ieguldījumu augstākiem riskiem un izmaksām un pieejamo ilgtspējīgu projektu trūkumu (sk. **05.** punktu). Mēs vērtējam arī to, kā ES piemēro ilgtspējīga finansējuma paraugpraksi 2014.–2020. gada DFS un 2021.–2027. gada DFS. Mēs esam apskatījuši a) EIB lomu klimatrīcībā un vidiskās ilgtspējas finansēšanā, b) to, kā ESIF atbalstīja un kā ar *InvestEU* ir paredzēts atbalstīt un aptvert jomas, kurās ilgtspējīgi ieguldījumi ir visvairāk vajadzīgi, kā arī c) kārtību no ES dotācijām finansēto ieguldījumu ilgtspējas izvērtēšanai.

EIB ir būtiska loma ilgtspējīga finansējuma jomā

55 Izvērtējot ESIF atbalstu ilgtspējīgiem ieguldījumiem, mēs pievēršamies EIB lomai ilgtspējīga finansējuma jomā. Pirmkārt, mēs pārbaudījām, vai EIB piedāvā finansējumu ilgtspējīgiem projektiem ar labvēlīgiem nosacījumiem. Otrkārt, mēs pārbaudījām, vai EIB palīdz mazināt ilgtspējīgu ieguldījumu riskus un izmaksas citiem ieguldītājiem. Treškārt, mēs vērtējam arī citus veidus, kā EIB veicina ilgtspējīga finansējuma principu izmantošanu.

EIB piedāvā finansējumu klimatrīcības projektiem ar labvēlīgiem nosacījumiem

56 EIB ziņoja, ka 2012.–2020. gada periodā ir piešķirts finansējums 197 miljardu EUR apmērā, atbalstot ieguldījumus 670 miljardu EUR apmērā projektos ar mērķi aizsargāt vidi, samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un palīdzēt valstīm pielāgoties klimata

⁸⁴ Eiropas Komisija, “*Fitness Check on the EU framework for public reporting by companies*”, 2021. gada aprīlis.

pārmaiņu ietekmei⁸⁵. EIB tiecas līdz 2025. gadam palielināt ar klimatrīcību un vidisko ilgtspēju saistītā finansējuma daļu līdz 50 %, un tiek prognozēts, ka tādējādi 2021.–2030. gada periodā EIB finansējums sasniegs 292 miljardus EUR. EIB grupas mērķis ir minētajā laikposmā atbalstīt ieguldījumus klimata un vides jomā 1 triljona EUR apmērā⁸⁶ (sk. [2. tabulu](#)). Atbalstītie ieguldījumi ietver ESIF un programmas *InvestEU* ieguldījumus un klimatrīcības un vidiskās ilgtspējas finansējumu, ko nodrošina Eiropas Investīciju fonds (EIF)⁸⁷, kā arī privātā un publiskā sektora citu veidu līdzfinansējumu atbalstītajiem projektiem. EIB savās prognozēs nav iekļāvusi sīkāku sadalījumu pa klimata un vidiskajiem mērķiem. Attiecībā uz ESIF atbalstīto finansējumu jānorāda, ka EIB piedāvāja finansējumu ar bieži vien labākiem nosacījumiem (piemēram, ar zemāku procentu likmi vai ilgāku atmaksas periodu), nekā aizņēmējs būtu varējis saņemt tirgū.

⁸⁵ EIB grupa, "*Climate Action and Environmental Sustainability*".

⁸⁶ EIB grupa, "*Climate Bank Roadmap 2021.–2025.*", 2020.

⁸⁷ EIF, "*EIF Operational Plan 2021.–2023.*", 11. lpp.

2. tabula. EIB finansējums un atbalstītie ieguldījumi klimata un vides jomā (miljardi EUR)

Periods	2012.–2020. g.	2021.–2030. g. (prognose)
EIB		
Kopējais finansējums periodā	599	630**
Finansējums klimata un vides jomā	197*	292**
<i>No tā ESIF/InvestEU klimatrīcība</i>	19	23**
EIF		
Kopējais finansējums periodā	84	100**
Finansējums klimata un vides jomā	Nav noteikts	10**
EIB un EIF		
Kopējie atbalstītie ieguldījumi klimata un vides jomā (tostarp ESIF/InvestEU un cits privātā un publiskā sektora dalībnieku līdzfinansējums)	670*	1 000

* Izsekošana un ziņošana 2012.–2020. gada periodā tika veikta tikai klimatrīcībai, un finansējums šajā periodā sasniedza 171 miljardu EUR. Kopējie klimata un vides jomas dati ietver aplēstās summas vides aizsardzībai, kas iekļautas, neizmantojot formālu apsekošanas sistēmu un definīcijas, kas tiks piemērotas no 2021. gada.

** ERP aplēses, kurās izmantoti tie paši dati, kas EIB un EIF korporatīvajos darbības plānos, nosakot mērķus 2021.–2023. gadam.

Avots: ERP, pamatojoties uz EIB grupas datiem.

EIB pārbauda atbilstību vides un sociālajiem standartiem

57 Mēs pārbaudījām EIB pienācīgas rūpības procedūras vides un sociālajā jomā, kas tika piemērotas ESIF darbībām, lai novērtētu, kā EIB pārbauda ESIF projektu ilgtspēju. Mēs pārbaudījām, kā minētās procedūras piemēroja praksē 12 ESIF projektu izlasei.

58 Mēs konstatējām, ka attiecībā uz ieguldījumiem ar būtisku vidisko un sociālo ietekmi EIB vērtē atbilstību tās vides un sociālajiem standartiem, kas ir līgumā paredzēts nosacījums finansējuma saņemšanai⁸⁸. EIB vērtē arī projektu noturību pret

⁸⁸ EIB, *Environmental and Social Standards*, 2018.

klimata pārmaiņām un var pieprasīt veikt izmaiņas projektos, lai ierobežotu to ar klimatu saistītos riskus (sk. 02. punktu).

59 Pārbaudot EIB pienācīgas rūpības procedūras, mēs konstatējām, ka EIB nosaka iespējamo siltumnīcefekta gāzu emisiju apjomu⁸⁹ un izmanto “ēnu” oglekļa cenu, lai projekta izmaksās iekļautu emisiju ārējo negatīvo ietekmi⁹⁰. Tādējādi efektīvi tiek samazināta projektu ar augstākām emisijām ekonomiskā dzīvotspēja, kā arī samazināta iespējamība saņemt EIB finansējumu.

60 ESIF veicot ieguldījumus fondos, ko pārbaudījām, EIB bieži vien bija sākotnējā ieguldītāju grupā. EIB stingro pienācīgas rūpības procedūru dēļ tās agrīnā iesaiste var dot signālu citiem potenciālajiem ieguldītājiem, ka fonds, visticamāk, ieguldīs dzīvotspējīgos un ilgtspējīgos projektos. Tādējādi iespējams mazināt to pienācīgas rūpības izmaksas un palielināt ieguldījumus.

61 Attiecībā uz pārredzamību un informācijas sniegšanu konstatējām, ka EIB pēc projekta pabeigšanas ziņo par līgumā paredzēto vides un sociālo nosacījumu izpildi. EIB nebija noteikta prasība publiski ziņot par faktiskajiem rezultātiem klimata un vides jomā attiecībā uz pabeigto ESIF operāciju pamatā esošo projektu līmeni. EIB nepublicē pamatā esošo projektu sarakstu, ko tā atbalsta, veicot ieguldījumus fondos, un tādējādi informācija par šo projektu sniegumu vides vai sociālajā jomā netiek atklāta.

EIB veicina ilgtspējīgu finansējumu, īstenojot dialogu ar ieguldītājiem par ilgtspējas kritēriju piemērošanu

62 Visbeidzot, EIB veicina ilgtspējīgu finansējumu, mudinot citus publiskā un privātā sektora ieguldītājus pieņemt ilgtspējīga finansējuma paraugpraksi. Mēs jau ziņojām par tās pozitīvo lomu, izstrādājot kopīgus principus klimata finansējuma izsekošanai⁹¹, un šeit esam apskatījuši tās lomu pienācīgas rūpības īstenošanā vides un sociālajā jomā.

63 Mēs konstatējām, ka, piemērojot ilgtspējas kritērijus projektiem, EIB uzsāk dialogu ar citiem iesaistītajiem ieguldītājiem, uzņēmumiem un publiskā sektora struktūrām. Tādējādi EIB veicina lielāku atbalstu stingrākiem klimata un vides

⁸⁹ EIB, *“Methodologies for the Assessment of Project GHG Emissions and Emission Variations”*, 2020.

⁹⁰ EIB, *EIB Group Climate Bank Roadmap*, V pielikums, 2020.

⁹¹ ERP, *“Vismaz piektdaļas ES budžeta novirzīšana klimata rīcībai: notiek vērienīgs darbs, bet pastāv nopietns risks, ka iecerēto neizdosies sasniegt”*, 2016.

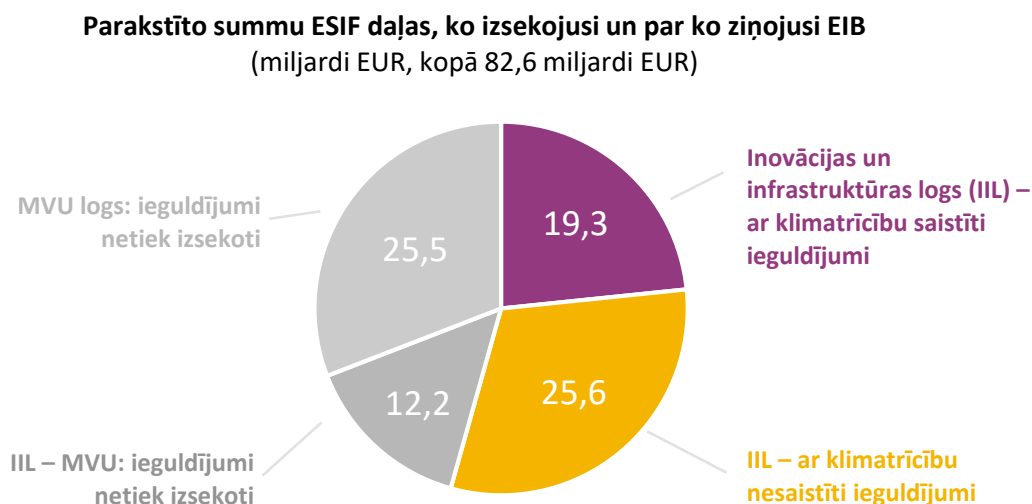
standartiem. EIB atjaunina tās pienācīgas rūpības procedūras un ir atjauninājusi klimatrīcības apsekošanas metodoloģiju, lai ņemtu vērā ES ilgtspējas taksonomijas kritērijus⁹². Tam vajadzētu veicināt ES ilgtspējas taksonomijas izmantošanu.

ESIF atbalsts neaptvēra visas jomas, kurās ilgtspējīgi ieguldījumi ir visvairāk vajadzīgi

ESIF atbalsts ilgtspējīgiem ieguldījumiem Centrāleiropā un Austrumeiropā bija neliels

64 Mēs analizējām ESIF portfeļa devumu klimata mērķu sasniegšanā 2015.–2020. gadā. Mūsu analīzi ierobežoja tas, ka klimatrīcības apsekošanas informācija neietver datus par ieguldījumiem, kas saistīti ar MVU un kas veido līdz pat 45 % no portfeļa (sk. [7. attēlu](#)). Tas ir tāpēc, ka ESIF regulā šāda uzraudzība un ziņošana nav paredzēta.

7. attēls. ESIF finansējuma īpatsvars, kas izsekots un par ko ziņots saistībā ar klimatrīcību

Avots: ERP, pamatojoties uz EIB datiem.

65 Saskaņā ar 2021.–2027. gada DFS programmas *InvestEU* klimatrīcības apsekošanas datus tiks iekļauti dati par MVU. Turklāt *InvestEU* īstenošanas partneri var izmantot ES ilgtspējas taksonomijas kritērijus, lai noteiktu būtisku devumu vidisko mērķu sasniegšanā. Komisija arī ieviesa būtiskus galvenos snieguma rādītājus, lai noteiktu ilgtspējīgu infrastruktūras projektu klimatisko un vidisko sniegumu,

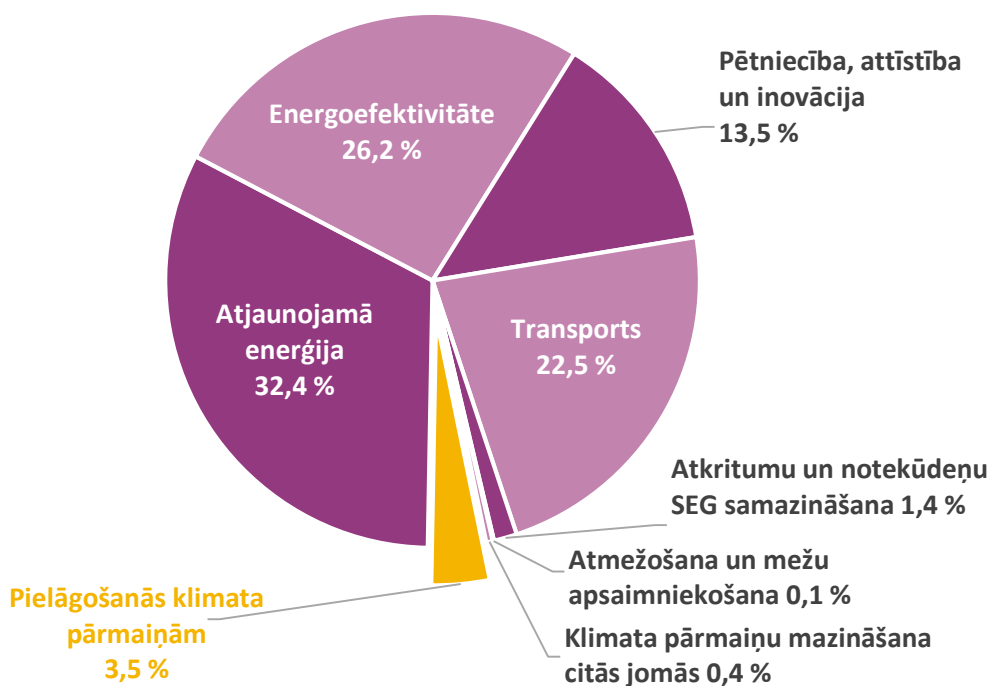
⁹² EIB grupa, "[Climate Bank Roadmap 2021.–2025.](#)", 2020, xii lpp.

piemēram, gada siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu⁹³. Tas uzlabos informāciju par programmas *InvestEU* devumu klimatrīcības un vides jomā salīdzinājumā ar ESIF. Tomēr ziņošanas kārtība neietver faktiskos rezultātus klimata un vides jomā par pabeigtām darbībām pamatā esošā projekta līmenī, un ES ilgtspējas taksonomijas kritēriju izmantošana ir tikai fakultatīva, jo īstenošanas partneri tā vietā var izmantot ES klimatrīcības apsekošanu vai citu saskaņotu metodoloģiju.

66 Mēs konstatējam, ka 2015.–2020. gada periodā ar klimatrīcību saistītās ESIF garantijas tika izmantotas gandrīz vienīgi, lai atbalstītu ieguldījumus klimata pārmaiņu mazināšanā (sk. [8. attēlu](#)). No finansētajiem klimatrīcības ieguldījumiem ar kopējo vērtību 19,4 miljardi EUR 32,4 % projektu bija saistīti ar atjaunojamo energoresursu enerģiju, galvenokārt ar saules un vēja enerģijas ražošanas iekārtām. Vēl 26,2 % no finansētajiem ieguldījumiem bija energoefektivitātes projekti, kas ietvēra galvenokārt ēku renovācijas un koģenerācijas staciju būvniecību. Tikai 3,5 % projektu bija saistīti ar pielāgošanos klimata pārmaiņām, un tas, iespējams, liecina par īpašām grūtībām rentablu pielāgošanās ieguldījumu sagatavošanā (sk. [05. punktu](#)).

8. attēls. ESIF finansējuma sadalījums klimatrīcības kategorijām

ESIF ieguldījumi atbilstīgi IIL 2015.–2020. gada periodā
Klimata pārmaiņu mazināšana un klimatadaptācija

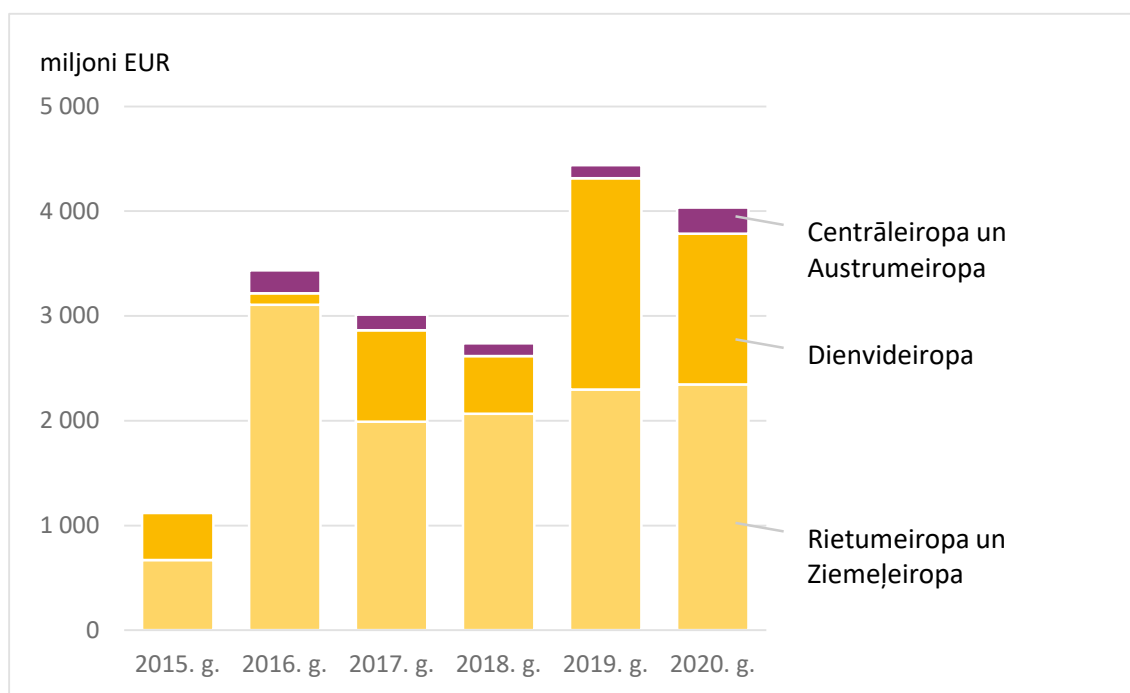

Avots: ERP, pamatojoties uz EIB datiem.

⁹³ Regula (ES) 2021/523, ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017.

67 Augsta līmeņa ekspertu grupa 2018. gadā novēroja, ka īpaša uzmanība būtu jāpievērš ieguldījumu infrastruktūrā palielināšanai Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs, jo tajās bija konstatēts lielākais ilgtspējīgu ieguldījumu infrastruktūrā trūkums⁹⁴. Mēs konstatējam, ka ESIF darbību summas klimatrīcības atbalstam līdz 2020. gadam šajās valstīs joprojām bija nenozīmīgas (sk. [9. attēlu](#)). Kopumā ieguldījumi klimatrīcības jomā veidoja 23 % no kopējā ESIF finansējuma šajā reģionā salīdzinājumā ar 52 % Rietumeiropā un Ziemeļeiropā un 37 % Dienvidēiropā laikposmā no 2015. līdz 2020. gadam. EIB 2021. gada ziņojumā, kas bija balstīts uz dalībvalstu nacionālo enerģētikas un klimata plānu analīzi, tika apstiprinātas lielākas klimata ieguldījumu vajadzības Centrāleiropā un Austrumeiropā⁹⁵.

9. attēls. ESIF klimatrīcības finansējums infrastruktūrai un inovācijai pa gadiem un ES reģioniem

Avots: ERP, pamatojoties uz EIB datiem.

68 Tā kā programmas *InvestEU* atbalsts, tāpat kā ESIF atbalsts, būs atkarīgs tādiem faktoriem kā tirgus pieprasījums un citu finansējuma avotu pieejamība, ģeogrāfiskā tvēruma uzlabošanai būs vajadzīgi aktīvi spēju veidošanas pasākumi, lai sagatavotu ilgtspējīgus projektus nozarēs un jomās, kurās to trūkst.

⁹⁴ Augsta līmeņa ekspertu grupas jautājumos par ilgtspējīgu finansējumu galīgais ziņojums, 2018, 38. lpp.

⁹⁵ EIB, *Investment 2020.–2021.: Building a smart and green Europe in the COVID-19 era*, 2021.

ES trūkst proaktīvas pieejas pietiekamas ilgtspējīgu projektu plūsmas nodrošināšanai

69 Augsta līmeņa ekspertu grupa 2018. gadā uzsvēra, ka ir nepieciešama ES līmeņa intervence, lai attīstītu ilgtspējīgu projektu plūsmu, it īpaši Centrāleiropā un Austrumeiropā. Ņemot to vērā, tā ieteica izveidot ES struktūru, proti, organizāciju “Ilgtspējīga Eiropas infrastruktūra”, kas veiktu šādas funkcijas:

- papildinātu esošos konsultāciju pakalpojumus ilgtspējīgu ieguldījumu projektu sagatavošanas jomā;
- palīdzētu projektu īstenotājiem izveidot kontaktus ar privātajiem ieguldītājiem; kā arī
- sadarbotos ar valsts attīstību veicinošām bankām, lai palīdzētu dalībvalstīm veidot projektu plūsmas to nacionālo enerģētikas un klimata plānu ietvaros⁹⁶.

70 Komisija saskaņā ar rīcības plānu (3. pasākums) apņēmas stiprināt konsultēšanas spējas attiecībā uz ilgtspējīgu infrastruktūras projektu izstrādi, taču neplānoja izveidot atsevišķu struktūru ar funkcijām, kas paredzētas organizācijai “Ilgtspējīga Eiropas infrastruktūra”.

71 Komisija plāno stiprināt konsultāciju pakalpojumus, izveidojot konsultāciju centru *InvestEU*. Šis jaunais centrs izmantos pieeju, kas ir līdzīga tai, ko izmanto Eiropas Investīciju konsultāciju centrs (EIKC), kurš tika izveidots 2015. gadā vienlaikus ar ESIF. Mūsu 2020. gadā veiktajā šā centra revīzijā konstatējām, ka līdz 2018. gada beigām tas bija veicis 10 % konsultāciju darbuzdevumu prioritārajās nozarēs, tādās kā enerģētika, transports un vide, Centrāleiropā un Austrumeiropā, un 16 % no visiem darbuzdevumiem bija saistīti ar klimatrīcību⁹⁷. Līdz 2021. gada marta beigām konsultatīvo darbuzdevumu skaits galvenajās prioritārajās nozarēs Centrāleiropā un Austrumeiropā bija palielinājies, un 33 % no EIKC darbuzdevumiem bija saistīti ar klimatrīcību. Komisija ir arī veikusi pasākumus, lai īstenotu mūsu ieteikumu konsultatīvo palīdzību mērķtiecīgāk novirzīt nenodrošinātajām vajadzībām.

72 Jaunais portāls *InvestEU* dos iespēju projektu īstenotājiem publicēt informāciju par to projektiem portāla *InvestEU* tīmekļa vietnē, kas būs 2015.–2020. gada Eiropas Investīciju projektu portāla turpinājums. Taču portāls nebija izveidots tā, lai aktīvi

⁹⁶ Augsta līmeņa ekspertu grupas jautājumos par ilgtspējīgu finansējumu galīgais ziņojums, 2018, 35. lpp.

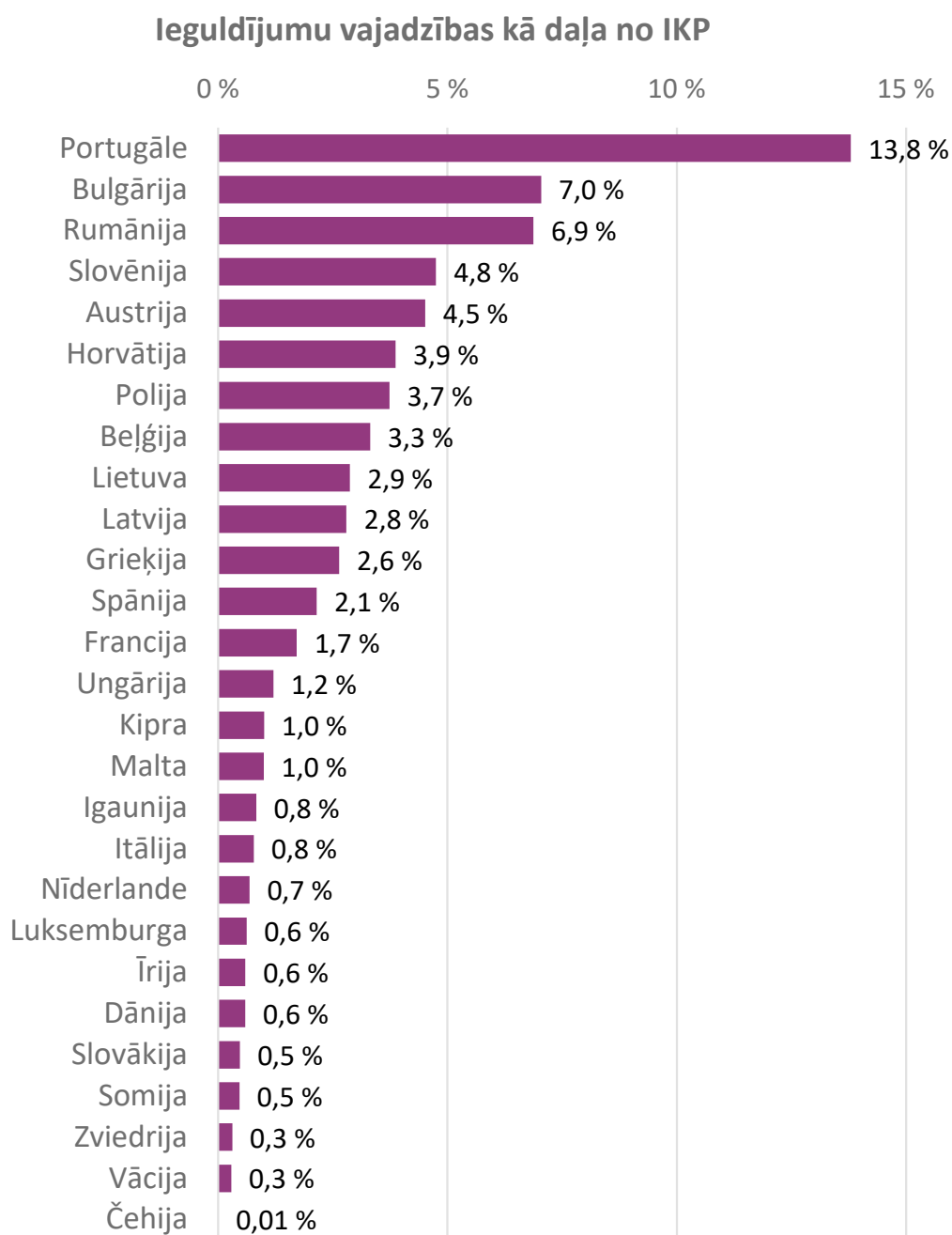
⁹⁷ ERP, Eiropas Investīciju konsultāciju centrs: izveidots, lai veicinātu ieguldījumus ES, taču Centra ietekme joprojām ir ierobežota, I pielikums.

virzītu ieguldītājus vai sniegtu ilgtspējas vai citus tehniskus un finansiālus novērtējumus par portālā publicētajiem projektiem.

73 Nacionālie enerģētikas un klimata plāni cita starpā tika izstrādāti, lai veicinātu ilgtspējīgu projektu plūsmas attīstību klimata un enerģētikas jomā, nodrošinot skaidrību ieguldītājiem par dalībvalstu paredzēto ieguldījumu apmēru un veidu. Taču mēs konstatējam, ka plānos iekļautā informācija par ieguldījumu vajadzībām⁹⁸ bija nepilnīga un neatbilstīga (sk. [V pielikumu](#)), kā arī būtiski atšķirīga (sk. [10. attēlu](#)). Lai gan Komisija dalībvalstīm sniedza zināmu atbalstu, tā nebija izstrādājusi vienotu satvaru, ko dalībvalstis varētu izmantot, izvērtējot savas vajadzības un nosakot svarīgākos ilgtspējīgos projektus. Tādēļ pastāv risks, ka daži nacionālie enerģētikas un klimata plāni neveicinās uzticamas ilgtspējīgu projektu plūsmas izveidi nozarēs un jomās, kurās projektu patlaban trūkst.

⁹⁸ Regula (ES) 2018/1999 par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību.

10. attēls. Dalībvalstu nacionālajos enerģētikas un klimata plānos noteiktās ieguldījumu vajadzības enerģētikas un klimata jomā kā daļa no to IKP

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas un Eurostat datiem (nacionālais IKP 2020. gadā).

ES budžeta veidošanā netiek piemēroti saskaņoti zinātnē balstīti kritēriji, kas ļautu izvairīties no būtiska kaitējuma videi

74 Mēs pārbaudījām, vai 2021.–2027. gada tiesību aktu noteikumi par ES izdevumu programmām un Atveseļošanas un noturības mehānismu bija atbilstīgi Komisijas darbībām ilgtspējīga finansējuma jomā. Lai gan ES ilgtspējas taksonomija un uz to balstītie standarti, marķējumi un informācijas sniegšanas prasības galvenokārt ir paredzēti finanšu tirgus dalībniekiem, tos var izmantot arī publiskajā sektorā. Kā minēts iepriekš (sk. 63. punktu), EIB jau ir pieņēmusi lēmumu piemērot ES ilgtspējas taksonomijas kritērijus savās darbībās, kas ietvers arī *InvestEU* atbalstītās darbības. Komisija apņēmas pētīt, kā “publiskais sektors ES taksonomiju saistībā ar Eiropas zaļo kursu var izmantot ārpus programmas *InvestEU*”, un tā uzsvēra privātā un publiskā sektora darbību saskaņotības nozīmi⁹⁹. Tehnisko ekspertu grupa ieteica panākt, lai visi ieguldījumi no ES budžeta atbilstu ES ilgtspējas taksonomijas principam “nenodari būtisku kaitējumu”¹⁰⁰.

75 Lai gan ES ilgtspējas taksonomija netika izveidota, lai novērstu ilgtnespējīgu ieguldījumu finansēšanu, tās kritērijus var piemērot, lai pārbaudītu, vai ieguldījums rada kaitējumu videi. Mēs pārbaudījām, vai ES galvenajās izdevumu programmās tiks piemēroti ES ilgtspējas taksonomijas kritēriji, lai izvērtētu kaitējumu videi tāpat, kā to dara EIB.

Princips “nenodari būtisku kaitējumu” netiek piemērots visiem ES izdevumiem

76 Mēs konstatējām arī to, ka visām darbībām, kas saņem ES finansējumu, nav konsekventas un saistošas prasības piemērot principu “nenodari būtisku kaitējumu”. Šāds princips tika ieviests Kopīgo noteikumu regulā (ko piemēro kohēzijas politikas fondiem) un Atveseļošanas un noturības mehānismā. Revīzijas laikā Komisija bija publicējusi tikai attiecīgās pamatnostādnes par principa “nenodari būtisku kaitējumu” piemērošanu Atveseļošanas un noturības mehānismā¹⁰¹. Tomēr saskaņā ar ANM pamatnostādnēm ES ilgtspējas taksonomijas kritēriju izmantošana šā principa

⁹⁹ “Ilgtspējīgas Eiropas investīciju plāns. Eiropas zaļā kursa investīciju plāns”, COM(2020) 21 final.

¹⁰⁰ TEG, “Statement of the EU Technical Expert Group on Sustainable Finance: 5 high-level principles for Recovery & Resilience”, 2020, 2. lpp.

¹⁰¹ Regula (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu.

piemērošanā ir vien brīvprātīga¹⁰². Attiecībā uz kopējo lauksaimniecības politiku attiecīgajos tiesību aktos nav ieviests princips “nenodari būtisku kaitējumu”.

77 *InvestEU* ilgtspējas pārbaudes norādījumi¹⁰³ sniedz ieteikumus par to, kā noteikt, vai projektiem ir ietekme uz vidi, klimatu vai sociālo jomu. Norādījumi tika izstrādāti sadarbībā ar īstenošanas partneriem, un tajos ir ņemts vērā ES princips “nenodari būtisku kaitējumu” un attiecīgie kritēriji. Mēs konstatējam, ka citu ES izdevumu programmu noteikumi neparedzēja prasības izvērtēt atsevišķu ieguldījumu projektu atbilstību sociālajiem un vides standartiem, kas būtu pielīdzināmi tiem, ko izmanto EIB vai *InvestEU*. Tas nozīmē, ka var izmantot nepietiekami stingrus vai atšķirīgus kritērijus, lai noteiktu vidisko un sociālo ilgtspēju vienām un tām pašām darbībām, ko finansē no dažādām ES programmām.

78 Mēs konstatējam arī, ka atsevišķas ES izdevumu programmas pieļauj videi kaitīgu darbību finansēšanu. Piemēram, kohēzijas politika ļauj veikt ierobežotus ieguldījumus gāzes infrastruktūrā vairākās dalībvalstīs¹⁰⁴. Īstenojot ANM, dalībvalstis var atbalstīt arī ieguldījumus fosilā kurināmā jomā, izņemuma kārtā izvērtējot katru gadījumu atsevišķi, ja pāreja no oglekļietilpīgiem energoavotiem veicinātu siltumnīcefekta gāzu emisiju būtisku un ātru samazinājumu¹⁰⁵. ERP ir norādījusi, ka jebkādi ieguldījumi fosilajā kurināmajā riskē kļūt par balasta aktīviem¹⁰⁶. Turpretī EIB ir nolēmusi no 2022. gada sākuma pakāpeniski pārtraukt atbalstu tradicionālā fosilā kurināmā infrastruktūrai un enerģijas, tostarp dabasgāzes, ražošanas projektiem¹⁰⁷.

Procedūras, ko piemēro, lai apsekotu ES budžeta ieguldījumu klimata mērķu sasniegšanā, nav tik stingras un zinātniski pamatotas kā ES ilgtspējas taksonomijas kritēriji

79 Lai gan ES, atšķirībā no EIB, nevērtē atsevišķu projektu devumu klimata mērķu sasniegšanā, Komisija seko līdzi ES budžeta izdevumiem klimatrīcības jomā

¹⁰² *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis* C 58/1, 18.2.2021.

¹⁰³ Eiropas Komisija, “*Technical guidance on sustainability proofing for the InvestEU Fund*”, 2021.

¹⁰⁴ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu, COM(2018) 372 final.

¹⁰⁵ C(2021) 1054 final – *Commission Notice: Technical guidance on the application of “do no significant harm” under the Recovery and Resilience Facility Regulation*.

¹⁰⁶ *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis* C 209/1, 1.9.2020., ERP Atzinums Nr. 5/2020.

¹⁰⁷ EIB, *EIB Energy lending policy*, 2019.

(klimatniecības apsekošana). Œai nolūkā Komisija piemēro 100 % koeficientu budžeta izdevumiem, ko tā atzīst par tādām, kas nodrošina būtisku devumu klimatniecības jomā, 40 % koeficientu izdevumiem, kuru devums ir mērens, un 0 % koeficientu izdevumiem, kuru devums ir nenozīmīgs¹⁰⁸. Iepriekšējo ERP ziņojumu sagatavošanas gaitā mēs novērojām, ka Œi metodoloģija var veicināt devuma klimata jomā pārvērtēšanu. Konkrētāk, mēs kritizējam, ka metodoloģija paredz pārāk plaši piemērot 100 % koeficientu¹⁰⁹, kā arī to, ka netiek ziņoti faktiskie izdevumi un rezultāti. Mēs arī novērojām, ka Komisija neņem vērā dažu ES finansēto darbību negatīvo ietekmi uz klimata pārmaiņām¹¹⁰.

80 Saskaņā ar sistēmu 2021.–2027. gadam ANM un kohēzijas politikas fondu atbalstītajām darbībām dažos gadījumos būs jāatbilst robežvērtībām, kuru pamatā ir ES ilgtspējas taksonomijas kritēriji, lai par Œīm darbībām varētu ziņot kā tādām, kas 100 % veicina klimatniecību¹¹¹. Taču Komisija turpinās piemērot 40 % koeficientu darbībām, kas neatbilst nevienam ES ilgtspējas taksonomijas kritērijam. Mēs konstatējam, ka arī citās jomā ES budžeta pieeja ar klimatniecību saistītā finansējuma izsekošanai ES ilgtspējas taksonomijas kritēriju piemērošanu neparedz (sk. **5. izcēlumu**). ES ilgtspējas taksonomijas saskaņotas piemērošanas trūkums rada risku, ka ANM klimata komponentei piesaistītais finansējums nebūs atbilstīgs ES ilgtspējas taksonomijas kritērijiem, kas attieksies uz ES zaļās obligācijas standartu.

¹⁰⁸ Eiropas Komisija, *Eiropas Savienības 2021. finanšu gada vispārējā budžeta projekts – Ieņēmumu un izdevumu pārskats pa iedaļām, darba dokuments, I daļa* “Paziņojumi par programmu darbības izdevumiem”.

¹⁰⁹ ERP, *Vismaz piektdaļas ES budžeta novirzīšana klimata rīcībai: notiek vērienīgs darbs, bet pastāv nopietns risks, ka iecerēto neizdosies sasniegt*, 2016.

¹¹⁰ ERP, *Klimata jomas izdevumu izsekošana ES budžetā*, 2020.

¹¹¹ Komisijas dienestu darba dokuments, *“Guidance to Member States: Recovery and Resilience Plans”*, SWD(2021) 12 final.

5. izcēlums

ES ilgtspējas taksonomija salīdzinājumā ar ES budžeta izdevumu izsekošanas sistēmu ietver stingrākus kritērijus attiecībā uz to, kas veicina klimatrīcību lauksaimniecības jomā

Tehnisko ekspertu grupa ierosināja ES ilgtspējas taksonomijas kritērijus divām lauksaimniecības jomām, proti, kultūraugu audzēšanai un lopkopībai. Lai darbību uzskatītu par tādu, kad būtiski veicina klimata pārmaiņu mazināšanu, eksperti noteica divus kritērijus, kas jāievēro, un tie ir

- 1) “uzskatāmi parādīt spēju būtiski novērst vai samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, ko rada ražošana un ar to saistītā prakse, un
- 2) saglabāt esošos oglekļa dioksīda piesaistītājus un palielināt siltumnīcefekta gāzu sekvestrēšanu”¹¹².

Šos kritērijus nepiemēro, ja lauksaimniecības izdevumus uzskata par tādiem, kas veicina klimatrīcību.

Laikā, kad veicām revīziju, Komisija pieņēma lēmumu uz laiku atcelt Deleģētajā taksonomijas regulā paredzētos kritērijus attiecībā uz lauksaimnieciskajām darbībām, lai panāktu lielāku saskaņotību starp dažādajiem instrumentiem, kas tiek izmantoti zaļajā kursā paredzēto vidisko un klimata mērķu sasniegšanai¹¹³. Tajā pašā laikā jebkādas turpmākas izmaiņas kopējās lauksaimniecības politikas klimatrīcības apsekošanā likumdevēji atlika līdz 2025. gada 31. decembrim.

81 Mēs konstatējam, ka ES atbalsts ieguldījumiem labāk jāpielāgo ilgtspējīga finansējuma principiem. ES dotāciju finansējumu nevar minēt kā piemēru ilgtspējas kritēriju un ES ilgtspējas taksonomijas principa “nenodari būtisku kaitējumu” piemērošanai. ES ilgtspējas taksonomijas kritēriju izmantošana, piešķirot dotācijas un/vai izsekojot izdevumus, nodrošinātu precīzākus, salīdzināmus un zinātnē balstītus klimata izdevumu izsekošanas datus. Piemērojot ES ilgtspējas taksonomiju ES budžetam, ES arī varētu rādīt piemēru un nodrošināt atbilstību rīcības plāna mērķim veicināt ilgtspējīgu finansējumu privātajā sektorā.

¹¹² TEG, “*Taxonomy Report: Technical Annex, Updated methodology & Updated Technical Screening Criteria*”, 2020, 112., 126. un 140. lpp.

¹¹³ Eiropas Komisija, *EU Taxonomy Climate Delegated Act*, 2021, 3. un 4. lpp.

Secinājumi un ieteikumi

82 Mēs secinām, ka vajadzīga vērienīgāka ES rīcība, lai privātā un publiskā sektora finansējumu novirzītu ilgtspējīgiem ieguldījumiem. Rīcības plānā paredzētie pasākumi jāpabeidz un jāpapildina ar pasākumiem, lai labāk ņemtu vērā ilgtnespējīgu saimnieciskās darbības veidu sociālās un vidiskās izmaksas. Turklāt ES ir jāpiemēro saskaņoti kritēriji, lai noteiktu tās atbalstīto ieguldījumu ilgtspēju, un jāīsteno mērķtiecīgāki centieni, lai radītu ilgtspējīgas ieguldījumu iespējas.

83 Mēs konstatējam, ka no desmit rīcības plānā noteiktajiem pasākumiem septiņiem pasākumiem bija būtisks mērķis uzlabot ilgtspējīgu darbību un finanšu produktu pārredzamību. Tikai viena pasākuma mērķis bija risināt būtiskos jautājumus saistībā ar ilgtspējīgu ieguldījumu finansēšanas risku un izmaksu mazināšanu un veicināt ilgtspējīgu projektu izstrādi. Rīcības plāns neparedzēja pietiekamus pasākumus, lai ņemtu vērā ilgtnespējīgu darbību vidiskās izmaksas (15.–22. punkts).

84 Daudzu rīcības plānā paredzēto pasākumu īstenošana kavējās, un ir jāveic vēl citas darbības, lai tos īstenotu. Komisija koncentrējās uz ES ilgtspējas taksonomijas izveidi, kas varētu viest skaidrību par to, kuras darbības ir ilgtspējīgas, un nodrošināt pamatu privātajam un publiskajam sektoram informācijas sniegšanai par ilgtspēju. ES ilgtspējas taksonomijas stāšanās spēkā ir būtiski aizkavējusies un tādējādi kavē citu pasākumu īstenošanu, kas uz to balstīti, piemēram, finanšu produktu marķēšanu un ar ilgtspēju saistītās informācijas sniegšanu. Mēs uzskatām, ka ES ilgtspējas taksonomija pēc stāšanās spēkā varētu būt labs zinātnē balstīts instruments, lai ieguldītāji varētu izvērtēt ieguldījumu iespējas un lai uzņēmumi varētu pielāgot savu saimniecisko darbību ilgtspējas mērķiem (27.–36. punkts).

85 ES ilgtspējas taksonomijas un marķēšanas shēmu efektivitāte lielā mērā būs atkarīga no to brīvprātīgas izmantošanas, kā arī no tā, vai to uzticamība tiks stiprināta ar atbilstīgām apstiprinājuma pārbaudēm. Tas var būt sarežģīti ES ilgtspējas taksonomijas kritēriju lielā skaita un sarežģītības dēļ. Turklāt privātā sektora ilgtspējas riski un uzņēmumu ietekme uz vidi un sabiedrību būs neskaidri, līdz kļūs pilnībā piemērojamas jaunās ES prasības par informācijas sniegšanu. Mēs uzskatām, ka Komisija vēl nav pietiekami precizējusi noteikumus dalībvalstu kompetentajām iestādēm par to, kā pārbaudīt finanšu tirgu dalībnieku sniegto informāciju saistībā ar ilgtspēju, un ierosinātā kārtība uzņēmumu ilgtspējas ziņošanas revīzijai vēl jāapstiprina tiesību aktos. Turklāt pasākumi ilgāka termiņa ieguldījumu veicināšanai joprojām ir sagatavošanas posmā, un nav iesniegts neviens tiesību aktu priekšlikums (sk. 37.–53. punktu).

1. ieteikums. Pabeigt rīcības plānā paredzētos pasākumus un precizēt atbilstības nodrošināšanas un revīzijas kārtību

Mēs sniedzam Komisijai šādus ieteikumus:

- a) pabeigt īstenot iekavētos rīcības plāna regulatīvo pasākumu elementus, it īpaši ES ilgtspējas taksonomiju, un kontrolēt, kā tiek izpildītas sagatavošanās darbības korporatīvās pārvaldības jomā;
- b) precizēt kārtību, kādā pārbauda apgalvojumus par finanšu produktu pamatā esošo ieguldījumu saskaņošanu ar ES ilgtspējas taksonomiju;
- c) precizēt revidentu un uzraudzītāju lomu, kad tie pārbauda attiecīgi ilgtspējas ziņojumus un uzņēmumu sniegto informāciju, kā arī finanšu tirgus dalībnieku sniegto informāciju.

Terminš: a), b) un c) punktiem – 2022. gada beigas.

86 Augsta līmeņa ekspertu grupa ir norādījusi, ka Komisijas darbības, ar kurām privātā sektora finansējumu novirza ilgtspējīgiem ieguldījumiem, nebūs efektīvas, ja saimnieciskās darbības izmaksās netiks iekļauta negatīvā blakusietekme uz vidi un sociālo jomu. Šai sakarā mēs konstatējam, ka Komisija ir sākusi darbu saistībā ar priekšlikumiem pārskatīt ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu un Kopīgo centienu regulu, kas aptver pašreizējos pasākumus emisiju mazināšanai ES (22.–26. punkts).

2. ieteikums. Labāk veicināt ilgtspējīgu finansējumu, nosakot cenu siltumnīcefekta gāzu emisijām

Lai labāk ņemtu vērā ilgtnespējīgu saimnieciskās darbības veidu vidiskās un sociālās izmaksas un palielinātu ilgtspējīga finansējuma pievilcību, mēs iesakām Komisijai noteikt papildu pasākumus ar mērķi nodrošināt, ka siltumnīcefekta gāzu emisiju cenas noteikšanā labāk tiek ņemtas vērā to vidiskās izmaksas.

Terminš: 2022. gada beigas.

87 ES finansiālais atbalsts ieguldījumiem nav balstīts uz saskaņotiem ilgtspējas standartiem. EIB ir būtiska loma finansējuma nodrošināšanā ilgtspējīgiem projektiem ar labvēlīgiem nosacījumiem, kā arī atbilstības vides un sociālajiem standartiem izvērtēšanā. EIB ir arī veicinājusi ilgtspējīgu finansējumu, īstenojot dialogu ar ieguldītājiem par ilgtspējas kritēriju piemērošanu. Taču ESIF atbalsta pieprasījums pietiekami neaptvēra visas nozares un ģeogrāfiskās teritorijas, kurās vajadzīgi ilgtspējīgi

ieguldījumi. Centrāleiropa un Austrumeiropa saņēma mazāk ESIF atbalsta klimatrīcībai salīdzinājumā ar citiem reģioniem, turklāt ieguldījumi pielāgošanās klimata pārmaiņām jomā veido tikai nelielu daļu no ESIF atbalstītā finansējuma. Mēs konstatējam arī, ka *InvestEU* ziņošanas mehānismi neietver to projektu faktiskos rezultātus klimata un vides jomā, kuri ir finanšu darbību pamatā, kā arī nesniedz informāciju par *InvestEU* finansējuma apmēru, kas tiek izsekots saskaņā ar ES ilgtspējas taksonomijas kritērijiem (55.–67. punkts).

3. ieteikums. Ziņot par programmas *InvestEU* ar klimatu un vidi saistītajiem rezultātiem

Lai palielinātu *InvestEU* ieguldījumu un rezultātu pārredzamību, mēs iesakām Komisijai:

- a) sniegt informāciju par to, cik lielam *InvestEU* finansējumam tiek izsekots, izmantojot ES ilgtspējas taksonomiju;
- b) ziņot par attiecīgo pabeigto finansēšanas darbību rezultātiem, kas saistīti ar klimatu, piemēram, par siltumnīcefekta gāzu emisiju faktisko samazināšanu.

Terminš: no 2022. gada beigām.

88 Mēs konstatējam arī, ka ES trūkst proaktīvas pieejas, lai nodrošinātu pietiekamu ilgtspējīgu projektu plūsmu. Iepriekšējā ziņojuma sagatavošanas laikā mēs novērojām, ka Eiropas Investīciju konsultāciju centrs veica maz konsultatīvo darbuzdevumu prioritārajās nozarēs, piemēram, enerģētikas un transporta nozarē, Centrāleiropā un Austrumeiropā. Mēs konstatējam, ka vēlāk ir panākts progress, konsultatīvo palīdzību mērķtiecīgi novirzot šīm jomām un izstrādājot projektus, kurus, iespējams, varētu atbalstīt, izmantojot *InvestEU* garantiju. Taču ES līmenī nav pakalpojuma, kas aktīvi novirzītu ieguldītājus uz projektiem, turklāt nav pietiekami izmantots nacionālo enerģētikas un klimata plānu potenciāls izstrādāt ilgtspējīgus projektus (69.–73. punkts).

4. ieteikums. Izveidot ilgtspējīgu projektu plūsmu

Mēs sniedzam Komisijai šādus ieteikumus:

- a) konsultatīvo atbalstu prioritārā kārtā piešķirt jomām un nozarēm ar būtiskām ieguldījumu vajadzībām, taču mazām spējām sagatavot nepieciešamos projektus, tostarp klimatadaptācijas jomā;

- b) ņemot vērā nacionālo enerģētikas un klimata plānu gaidāmo atjaunināšanu, palīdzēt dalībvalstīm uzlabot atjauninātajos plānu projektos sniegtās informācijas pilnīgumu un konsekveni par ieguldījumu vajadzībām dažādās nozarēs un reģionos, tostarp attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām.

Terminš: 2023. gada beigas.

89 ES izdevumu ilgtspējas novērtēšanas kārtībā netiek pilnībā ievērota ilgtspējīga finansējuma paraugprakse attiecībā uz principa “nenodari būtisku kaitējumu” un zinātniski pamatotu vidisko un sociālo kritēriju piemērošanu, kā tajā, kas izstrādāta ES ilgtspējas taksonomijai. Mēs konstatējam arī to, ka visām darbībām, kas saņem ES finansējumu, nav konsekventas un saistošas prasības piemērot principu “nenodari būtisku kaitējumu”. Lai gan šāds princips tika ieviests fondiem, uz kuriem attiecas Kopīgo noteikumu regula un ANM regula, tas netika ieviests, piemēram, attiecīgajos kopējās lauksaimniecības politikas tiesību aktos. Komisija ir izdevusi tikai pamatnostādnes par šā principa piemērošanu saskaņā ar ANM. Tomēr ES ilgtspējas taksonomijas kritēriju izmantošana principa saskaņā ar ANM piemērošanā ir brīvprātīga. Turklāt, izņemot *InvestEU*, ES izdevumu programmās mēs neatradām prasības, saskaņā ar kurām individuālos ieguldījumus novērtētu pēc sociālajiem un vides standartiem, kas ir salīdzināmi ar EIB izmantotajiem standartiem. Tas nozīmē, ka var izmantot nepietiekami stingrus vai atšķirīgus kritērijus, lai noteiktu vidisko un sociālo ilgtspēju vienām un tām pašām darbībām, ko finansē no dažādām ES programmām (74.–78. punkts).

90 Procedūras, ko piemēro, lai izsekotu ES budžeta ieguldījumus klimata mērķu sasniegšanā, nav tik stingras un balstītas zinātnē kā ES ilgtspējas taksonomijas kritēriji, ko EIB ir apņēmusies piemērot. Ja ES nepiemēros ES budžetam ES ilgtspējas taksonomiju, tā var apdraudēt savus centienus veicināt ilgtspējīgu finansējumu privātajā sektorā. Pastāv arī risks, ka ES budžeta ieguldījums klimatrīcības jomā var tikt pārvērtēts un nebūs salīdzināms ar EIB un *InvestEU* klimatrīcības apsekošanas rādītājiem. Visbeidzot, ES pastāv risks, ka ANM klimata komponentei piesaistītais finansējums nebūs atbilstīgs ES ilgtspējas taksonomijas standartiem, kas attieksies uz ES zaļās obligācijas standartu. Tas var ietekmēt arī finanšu tirgus dalībnieku vēlmi iegādāties zaļās obligācijas un finansēt ANM (79.–81. punkts).

5. ieteikums. Konsekventi piemērot principu “nenodari būtisku kaitējumu” un ES ilgtspējas taksonomijas kritērijus visā ES budžetā

Mēs sniedzam Komisijai šādus ieteikumus:

- a) piemērot principu “nenodari būtisku kaitējumu” visā ES budžetā;
- b) pārskatītās Finanšu regulas priekšlikumā iekļaut principu “nenodari būtisku kaitējumu”;
- c) pilnībā integrēt ES ilgtspējas taksonomijas kritērijus ES klimatrīcības apsekošanas metodoloģijā, tiklīdz tie kļūst pieejami;
- d) papildināt pašreizējo ziņošanu par ES budžeta ieguldījumu klimatrīcībā, sniedzot informāciju par ES izdevumiem, kas saistīti ar klimatu un kam piemēro 100 % koeficientu, pamatojoties uz ES ilgtspējas taksonomijas kritērijiem.

Termiņš: pēc ES ilgtspējas taksonomijas deleģēto aktu pieņemšanas (2022. g.).

91 Visbeidzot, Komisija par rīcības plāna īstenošanu ziņoja tikai 2021. gada jūlijā. Turklāt Komisija nebija izstrādājusi ar rīcības plāna mērķiem saistītus snieguma rādītājus. Bez šādiem rādītājiem nebūs iespējams uzraudzīt progresu un izvērtēt sniegumu, ko dod finansējuma novirzīšana ilgtspējīgiem ieguldījumiem (27.–29. punkts).

6. ieteikums. Uzraudzīt rīcības plāna ilgtspējīgam finansējumam un nākotnes stratēģijas īstenošanu un ziņot par tiem

Mēs sniedzam Komisijai šādus ieteikumus:

- a) izstrādāt kopīgus snieguma rādītājus, kas ļaus labāk uzraudzīt progresu;
- b) ziņot par rīcības plāna un visu jauno ilgtspējīga finansējuma stratēģiju īstenošanu.

Termiņš: 2023. gada beigas.

Šo ziņojumu 2021. gada 20. jūlijā Luksemburgā pieņēma V apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Tony Murphy*.

Revīzijas palātas vārdā —

Klaus-Heiner LEHNE
priekšsēdētājs

Pielikumi

I pielikums. Augsta līmeņa ekspertu grupas galveno ieteikumu iekļaušana rīcības plānā

ALEG galvenie ieteikumi		Rīcības plāna attiecīgie elementi
1	Izveidot un uzturēt kopīgu ES līmeņa ilgtspējas taksonomiju.	1. pasākums – ES klasifikācijas sistēmas izveide attiecībā uz ilgtspējīgiem darbības veidiem.
2	Skaidri noteikt ieguldītāju pienākumus, lai labāk veicinātu ilgtermiņa pieeju un ilgtspējas prioritātes.	4. pasākums – ilgtspējas aspekta iekļaušana finanšu konsultācijās. 7. pasākums – institucionālo ieguldītāju un aktīvu pārvaldītāju pienākumu precizēšana.
3	Aktualizēt noteikumus par informācijas sniegšanu, lai nodrošinātu ilgtspējas risku pilnīgu pārredzamību, sākot ar riskiem klimata pārmaiņu jomā.	7. pasākums – institucionālo ieguldītāju un aktīvu pārvaldītāju pienākumu precizēšana. 9. pasākums – ar ilgtspēju saistītās informācijas sniegšanas un grāmatvedības noteikumu pieņemšanas stiprināšana.
4	Ilgtspējīga finansējuma mazumtirdzniecības stratēģijas galvenie elementi: ieguldījumu konsultācijas, ekomarķējums un sociāli atbildīgu ieguldījumu minimālie standarti.	2. pasākums – standartu un marķējumu izveide “zaļiem” finanšu produktiem. 4. pasākums – ilgtspējas aspekta iekļaušana finanšu konsultācijās.
5	Izstrādāt un īstenot formālus Eiropas ilgtspējas standartus un marķējumus, sākot ar zaļajām obligācijām.	2. pasākums – standartu un marķējumu izveide “zaļiem” finanšu produktiem.
6	Izveidot organizāciju “Ilgtspējīga Eiropas infrastruktūra”.	Rīcības plānā atbilstīga darbība nav paredzēta.
7	Pārvaldība un vadība (korporatīvo kultūru labāk pielāgot ilgtermiņa redzējumam).	10. pasākums – ilgtspējīgas korporatīvās pārvaldības veicināšana un īstermiņa skatījuma nozīmes mazināšana kapitāla tirgos.

ALEG galvenie ieteikumi		Rīcības plāna attiecīgie elementi
8	Iekļaut ilgtspējas aspektus Eiropas uzraudzības iestāžu uzraudzības mandātā un paplašināt riska uzraudzības tvērumu.	4. pasākums – ilgtspējas aspekta iekļaušana finanšu konsultācijās. 8. pasākums – ilgtspējas iekļaušana prudenciālās uzraudzības prasībās.

II pielikums. ES rīcības plānā paredzēto pasākumu īstenošana un iznākums

ES rīcības plānā “Rīcības plāns: ilgtspējīgas izaugsmes finansēšana” paredzēto pasākumu īstenošana un iznākums līdz 2021. gada jūlijam

Pasākums	Nr.	Plānotais rīcības plāna īstenošanas rezultāts	Plānotais/faktiskais īstenošanas termiņš (norādīt statusu)	Statuss	Plānotais galīgais iznākums	Piemērošanas veids
1. mērķis – kapitāla plūsmu pārorientēšana uz ilgtspējīgiem ieguldījumiem						
1. pasākums ES ilgtspējas taksonomija	1.	Komisijas tiesību akta priekšlikums par sistēmas izveidi, lai veicinātu ilgtspējīgus ieguldījumus, kuru Komisija iesniedza likumdevējai iestādei	2018. g. 2. cet./2018. g. 2. cet.		Taksonomijas regula par sistēmas izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai	
	2.	Tehnisko ekspertu grupas (TEG) taksonomijas tehniskais ziņojums par klimata pārmaiņu mazināšanu un klimatadaptāciju	2019. g. 1. cet./2020. g. 2. cet.		ES ilgtspējas taksonomija klimata pārmaiņu mazināšanai un klimatadaptācijai	
	3.	TEG taksonomijas tehniskais ziņojums par pārējām četrām darbībām vides jomā (patlaban uzdevumu ir pārņēmusi Ilgtspējīga finansējuma platforma)	2019. g. 2. cet./?		ES ilgtspējas taksonomija ūdens resursu, atkritumu apsaimniekošanas, piesārņojuma novēršanas un biodaudzveidības jomā	
2. pasākums Standarti un marķējumi	4.	TEG ziņojums par ES zaļo obligāciju standartu	2019. g. 2. cet./2020. g. 1. cet.		ES zaļo obligāciju standarts	
	5.	Komisijas deleģētais akts par zaļo obligāciju emisijas prospektu	2019. g. 2. cet./?		Standartizēts zaļo obligāciju prospekta saturs	

Pasākums	Nr.	Plānotais rīcības plāna īstenošanas rezultāts	Plānotais/faktiskais īstenošanas termiņš (norādīt statusu)	Statuss	Plānotais galīgais iznākums	Piemērošanas veids
	6.	JRC tehniskā ziņojuma par finanšu produktu ES ekomarkējumu projekts	?/2019. g. 4. cet.		Brīvprātīgas ES mēroga marķēšanas shēmas izveide finanšu produktiem	
3. pasākums Ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšana	7.	Uzlabot to instrumentu efektivitāti un ietekmi, kuru mērķis ir atbalsts ilgtspējīgiem ieguldījumiem	Atkārtots pasākums		Dažādu ES instrumentu uzlabota efektivitāte un ietekme, tostarp lielākas konsultāciju spējas ilgtspējīgu projektu izstrādes veicināšanai	
4. pasākums Ilgtspējas aspekta iekļaušana finanšu konsultācijās	8.	Komisijas priekšlikumi ar FITD II un AID saistītajiem deleģētajiem aktiem	2018. g. 2. cet./2020. g. 4. cet.		Ieguldījumu brokeru sabiedrības un apdrošināšanas izplatītāji piedāvā piemērotus produktus, lai nodrošinātu klientu vajadzības saistībā ar vēlmēm attiecībā uz ilgtspēju. Šādu klientu vēlmju obligāta izvērtēšana, sniedzot konsultācijas par apdrošināšanas ieguldījumu produktiem	
	9.	EVTI iekļaus vēlmes attiecībā uz ilgtspēju savās vadlīnijās par piemērotības novērtējumu	2018. g. 4. cet./2020. g. 4. cet.		EVTI vadlīnijas ieguldījumu konsultantiem un portfeļu pārvaldniekiem par paraugpraksi, vācot informāciju par klientu vēlmēm saistībā ar VSP faktoriem	
5. pasākums Ilgtspējas kritēriji	10.	Komisijas deleģētie akti par VSP faktoru iekļaušanu kritēriju metodoloģijā	2018. g. 2. cet./2020. g. 3. cet.		Regula, kas prasa uzņēmumiem, kuri publicē finanšu kritērijus, paskaidrot, kā VSP faktori ir ņemti vērā kritēriju metodoloģijā	
	11.	Divu jaunu klimata kritēriju veidu izstrāde	2018. g. 2. cet./2018. g. 2. cet.		Klimata pārejas etalons Parīzes nolīgumam pielāgots etalons	

Pasākums	Nr.	Plānotais rīcības plāna īstenošanas rezultāts	Plānotais/faktiskais īstenošanas termiņš (norādīt statusu)	Statuss	Plānotais galīgais iznākums	Piemērošanas veids
	12.	TEG ziņojums par etaloniem	2019. g. 2. cet./2019. g. 3. cet.	✓	Ieteikumi attiecībā uz prasībām par informācijas par VSP faktoriem sniegšanu un minimālās tehniskās prasības klimata pārejas etaloniem un Parīzes nolīgumam pielāgotajiem etaloniem	
2. mērķis – ilgtspējas aspekta integrācija risku pārvaldībā finanšu jomā						
6. pasākums Ilgtspējas integrēšana reitingos un pētījumos	13.	Komisijas progresa ziņojums par darbībām, kas saistītas ar kredītreitingu aģentūrām	2019. g. 3. cet./?	✗	Atzinums par nepieciešamajiem pasākumiem, lai uzlabotu pārredzamību un labāk ņemtu vērā VSP faktorus kredītreitingos, ko publicē kredītreitingu aģentūras	
	14.	EVTI novērtējums par pašreizējo praksi kredītreitingu tirgū; EVTI pamatnostādnes kredītreitingu aģentūrām par VSP informācijas sniegšanu	2019. g. 2. cet./2019. g. 2. cet.	✓	EVTI pamatnostādnes par informācijas sniegšanas prasībām, ko piemēro kredītreitingu aģentūrām, un šo pamatnostādņu integrēšana EVTI uzraudzības darbā	
	15.	Pētījums par ilgtspējas reitingiem un pētniecību	2019. g. 2. cet./2020. g. 4. cet.	✓	Pētījums par ilgtspējas reitingiem un pētniecību	
7. pasākums Ieguldītāju pienākumi	16.	Komisijas priekšlikums regulai par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē	2018. g. 2. cet./2020. g. 4. cet.	✓	FITD II, PVKIU regulējuma, Alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku direktīvas, AID un Maksātpēja II grozījumi, lai precizētu, kā aktīvu pārvaldītājiem, apdrošināšanas sabiedrībām un ieguldījumu konsultantiem ilgtspējas riski būtu	

Pasākums	Nr.	Plānotais rīcības plāna īstenošanas rezultāts	Plānotais/faktiskais īstenošanas termiņš (norādīt statusu)	Statuss	Plānotais galīgais iznākums	Piemērošanas veids
					jāintegrē to organizatoriskajās un darbības procedūrās	
8. pasākums Prudenciālās uzraudzības prasības	17.	Klimata risku integrēšana iestāžu riska pārvaldības politikā un banku kapitāla prasību iespējama kalibrēšana, lai ņemtu vērā finanšu stabilitātes apsvērumus un ES ilgtspējas taksonomijas ilgtspējas kritērijus	2019. g. 4. cet./2019. g. 2. cet.		Klimata risku integrēšana iestāžu riska pārvaldības politikā un banku kapitāla prasību iespējama kalibrēšana, lai ņemtu vērā finanšu stabilitātes apsvērumus un ES ilgtspējas taksonomijas ilgtspējas kritērijus	
	18.	EAAP novērtējums par to, kā emitenti ar savām darbībām var veicināt ar klimata pārmaiņām saistīto risku noteikšanu, izvērtēšanu un pārvaldību	2019. g. 3. cet./2019. g. 3. cet.		EAAP atzinums par to, kā emitenti ar savām ieguldījumu un parakstīšanas darbībām var veicināt ar klimata pārmaiņām saistīto risku noteikšanu, izvērtēšanu un pārvaldību	
3. mērķis – veicināt pārredzamību un ilgtermiņa skatījumu finanšu un ekonomikas darbībā						
9. pasākums Ar ilgtspēju saistītās informācijas sniegšana	19.	Komisijas secinājumi par atbilstības pārbaudi attiecībā uz ES tiesību aktiem par komercsabiedrību publisko pārskatu sniegšanu	2019. g. 2. cet./2021. g. 2. cet.		Secinājumi par atbilstības pārbaudi Komisijai būtu jāņem vērā, sagatavojot priekšlikumu par Nefinanšu informācijas atklāšanas direktīvas (NIAD) pārskatīšanu	
	20.	Nostādņu par nefinanšu informāciju pārstrādāšana attiecībā uz lielu sabiedriskas nozīmes struktūru (vairāk nekā 500 darbinieku) informācijas par klimatu sniegšanu	2019. g. 2. cet./2019. g. 2. cet.		NIAD papildināšana – nostādnes par informācijas, kas saistīta ar klimatu, integrēšanu citā finanšu un nefinanšu informācijā	

Pasākums	Nr.	Plānotais rīcības plāna īstenošanas rezultāts	Plānotais/faktiskais īstenošanas termiņš (norādīt statusu)	Statuss	Plānotais galīgais iznākums	Piemērošanas veids
	21.	Priekšlikums, ar ko aktīvu pārvaldītājiem un institucionāliem ieguldītājiem tiek uzlikts pienākums informēt, kā tie ieguldījumu lēmumu pieņemšanas procesā ņem vērā ilgtspējas faktorus	2018. g. 2. cet./2018. g. 2. cet.		Jaunas pārredzamības prasības aktīvu pārvaldītājiem un institucionālajiem ieguldītājiem par: – ilgtspējas risku integrēšanu lēmumu par ieguldījumiem pieņemšanā; – ieguldījumu lēmumu būtiskākās negatīvās ietekmes uz ilgtspēju ņemšanu vērā; – informāciju par to, kā atalgojuma politika ir atbilstīga ilgtspējas kritēriju integrēšanai	
	22.	Eiropas Korporatīvo pārskatu laboratorijas (ECRL) izveide EFRAG	2018. g. 3. cet./2018. g. 3. cet.		ECRL būtu jāveicina inovācija korporatīvo pārskatu jomā, kā arī jāsekmē pārskatu sniedzēju uzņēmumu, lietotāju un citu attiecīgo ieinteresēto personu dialogs.	
	23.	Komisijas sistemātisks pieprasījums EFRAG izvērtēt jauno starptautisko finanšu pārskatu standartu (SFPS) ietekmi uz ilgtspējīgiem ieguldījumiem	Atkārtots pasākums		IASB priekšsēdētājs 2019. gadā informēja, ka SFPS fonds nav piemērots, lai iekļautos ilgtspējas ziņošanas jomā, un tam jākoncentrējas uz ieguldītāju finanšu informācijas vajadzībām. IASB nolēma SFPS izstrādē neņemt vērā ietekmi uz ilgtspēju.	
	24.	Komisijas lūgums EFRAG izpētīt piemērotas alternatīvas uzskaites iespējas patiesās vērtības mērīšanai attiecībā uz ilgtermiņa ieguldījumu portfeliem ar pašu kapitāla	2018. g. 2. cet./2020. g. 1. cet.		Pēc EFRAG tehnisko konsultāciju saņemšanas Komisija sadarbojas ar IASB, lai 9. SFPS pēcieviešanas pārbaudes ietvaros no jauna ieviestu	

Pasākums	Nr.	Plānotais rīcības plāna īstenošanas rezultāts	Plānotais/faktiskais īstenošanas termiņš (norādīt statusu)	Statuss	Plānotais galīgais iznākums	Piemērošanas veids
		instrumentiem un tiem pielīdzināmiem instrumentiem			kapitāla instrumentu reciklēšanu, IASB veicot 9. SFPS grozījumus. IASB	
	25.	Komisijas ziņojums par 9. SFPS ietekmi uz ilgtermiņa ieguldījumiem	2018. g. 4. cet./?	✗	laikposmu, kurā emitenti var atlikt 9. SFPS piemērošanu, ir pagarinājusi līdz 2023. gada 1. janvārim. Apdrošinātājus, kas ir nozīmīga ilgtermiņa ieguldītāju grupa, pagaidām neierobežo 9. SFPS nereciklēšana.	
10. pasākums Ilgtspējīga korporatīvā pārvaldība	26.	Novērtējums par iespējamajiem risinājumiem ilgtspējīgas korporatīvās pārvaldības veicināšanai	2019. g. 2. cet./2020. g. 1. cet.	✓	Pētījums par pienācīgas rūpības prasībām visā piegādes ķēdē: 1. 1) nepieciešamība noteikt, ka uzņēmumu valdes sniedz informāciju par ilgtspējas stratēģiju; 2. 2) nepieciešamība noteikt, ka direktori rīkojas uzņēmuma ilgtermiņa interesēs; 3. 3) jāizvērtē nepamatots īstermiņa spiediens.	
	27.	EVTI, EBI un EAAPL ziņojums par nepamatotu īstermiņa spiedienu	2019. g. 1. cet./2019. g. 4. cet.	✓	Ieteikums: finanšu iestādēm būtu jāpieņem ilgāka termiņa redzējums, nosakot skaidrākus tiesību aktu noteikumus ilgtspējas jomā.	
 Īstenots savlaicīgi Īstenots ar kavēšanos Nav īstenots Atkārtots pasākums Obligāti piemērojami instrumenti Brīvprātīgi piemērojami instrumenti Pētniecība un pētījumi						

Avots: ERP.

III pielikums. Ar rīcības plānu saistītās svarīgākās nesenās norises

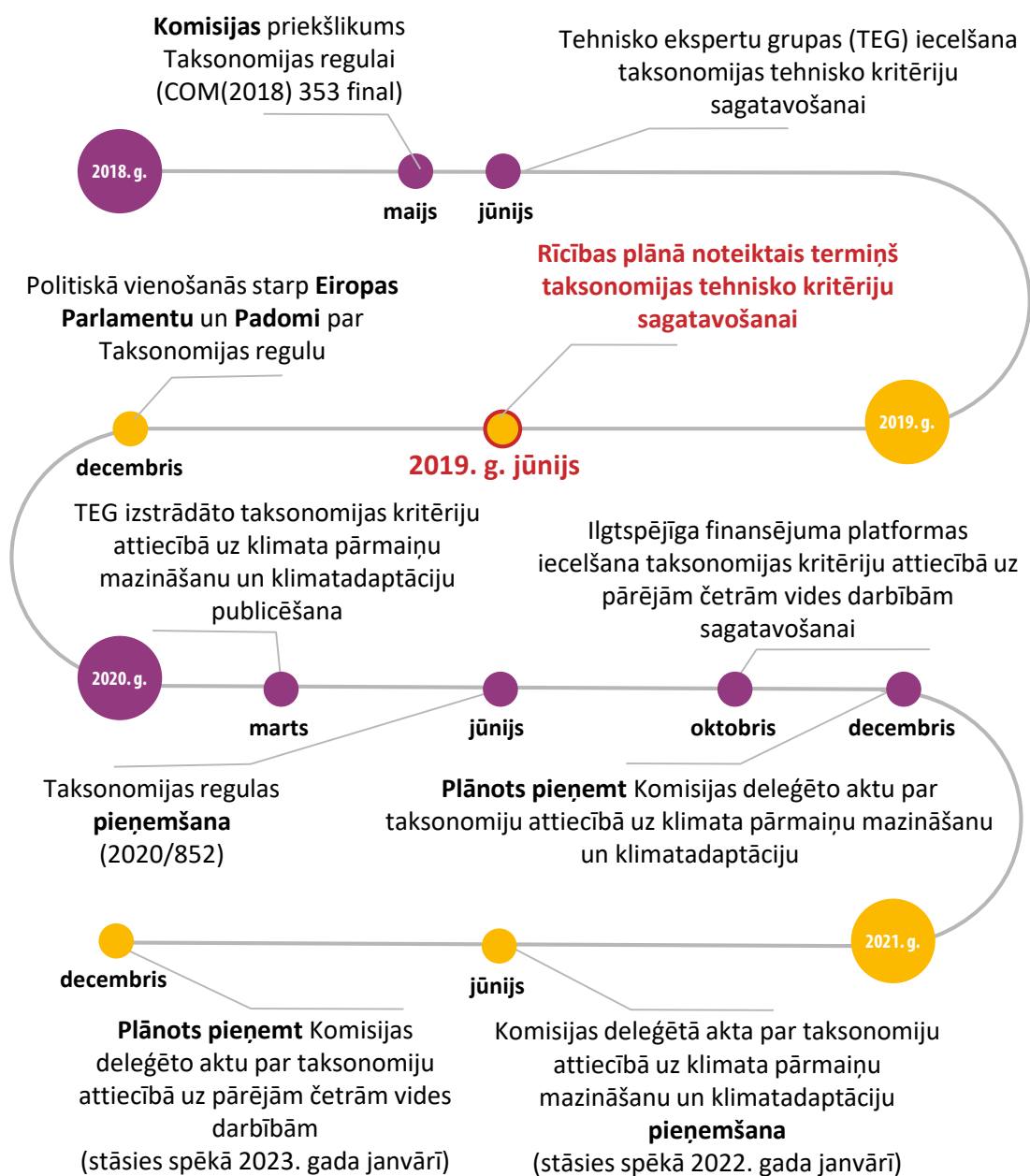
Rīcības plāns	Svarīgākās nesenās norises
1. pasākums – ES klasifikācijas sistēmas izveide attiecībā uz ilgtspējīgiem darbības veidiem	— Komisija 2020. gada martā publicēja ziņojumu <i>“Taxonomy: Final report of the Technical Expert Group on Sustainable Finance”</i>, tostarp ieteikumus par ES ilgtspējas taksonomijas izveidi. Ziņojumam pievienotajā tehniskajā pielikumā ir iekļauti priekšlikumi attiecībā uz saimnieciskās darbības veidu tehniskās pārbaudes kritērijiem, kas var būtiski veicināt klimata pārmaiņu mazināšanu vai klimatadaptāciju. — Taksonomijas regula par sistēmas izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai tika pieņemta 2020. gada jūnijā. — Komisija 2020. gada novembrī publicēja deleģētā akta projektu par tehniskās pārbaudes kritēriju piemērošanu klimata pārmaiņu mazināšanai un klimatadaptācijai. — Komisija 2021. gada aprīlī publicēja grozīto deleģētā akta projektu par tehniskās pārbaudes kritēriju piemērošanu klimata pārmaiņu mazināšanai un klimatadaptācijai. Deleģētais akts tika pieņemts 2021. gada jūnijā, un to piemēros no 2022. gada 1. janvāra.
2. pasākums – standartu un marķējumu izveide “zaļiem” finanšu produktiem	— 2019. gadā TEG ierosināja izveidot brīvprātīgi piemērojamu ES zaļo obligāciju standartu. Tas paredzētu, ka darbību finansēšanai jāatbilst ES ilgtspējas taksonomijas tehniskās pārbaudes kritērijiem. Emitentiem būtu pienākums ziņot, piemēram, par darbībām, kas finansētas, izmantojot zaļās obligācijas. — Komisija no 2020. gada jūnija līdz oktobrim organizēja sabiedrisko apspriešanu par ES zaļo obligāciju standartu. Komisija 2021. gada 6. jūlijā nāca klajā ar tiesību akta priekšlikumu par Eiropas zaļo obligāciju standartu. — Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (JRC) 2020. gada oktobrī iesniedza kritēriju projektu mazumtirdzniecības finanšu produktiem, kurš ļautu tos klasificēt kā ilgtspējīgus. Pēc izstrādes kritēriji tiks ieviesti ar Komisijas lēmumu, ko paredzēts pieņemt līdz 2021. gada beigām / 2022. gada sākumam. Turpinās darbs pie ES ekomarķējuma kritēriju izstrādes mazumtirdzniecības finanšu produktiem.
3. pasākums – ieguldīšanas ilgtspējīgos projektos veicināšana	— <i>InvestEU</i> regulas pieņemšana 2021. gada martā un klimata paredzētā ES budžeta finansējuma palielināšana līdz 30 %.
4. pasākums – ilgtspējas aspekta iekļaušana konsultācijās par ieguldījumiem	— Atjauninātās EVTI pamatnostādnes paredz tikai to, ka ilgtspējas aspekta iekļaušana konsultācijās par ieguldījumiem “būtu laba prakse”. — Komisija 2021. gada 21. aprīlī apstiprināja deleģētās regulas par nepieciešamību ņemt vērā mazumtirdzniecības klientu vēlmes attiecībā uz ilgtspēju finanšu konsultācijās. Tās attiecas uz ieguldījumu un apdrošināšanas konsultācijām.
5. pasākums – ilgtspējas kritēriju izstrāde	— 2019. gada novembrī, veicot Regulas par klimata etaloniem grozījumus, tika izveidoti divu veidu ES klimata etaloni, proti, ES klimata pārejas etaloni un Parīzes nolīgumam pielāgoti ES etaloni. Šis regulējums arī uzliek pienākumu Komisijai izvērtēt plašāka VSP etalona īstenojamību.

Rīcības plāns	Svarīgākās nesenās norises
	Pēc tam, kad TEG 2020. gada 17. jūlijā pieņēma galīgo ziņojumu <i>“Final Report of the TEG on EU climate benchmarks and benchmark ESG disclosures”</i>, Komisija pieņēma deleģētos aktus, paredzot pienākumu sniegt informāciju par vidiskajiem, sociālajiem un pārvaldības faktoriem.
6. pasākums – ilgtspējas labāka integrēšana reitingos un tirgus pētniecībā	- EVTI 2019. gadā publicēja tehniskus ieteikumus par ilgtspējas apsvērumiem kredītreitingu tirgū un pamatnostādnes par informācijas sniegšanas prasībām, ko piemēro kredītreitingu aģentūrām. - Komisija 2020. gadā izraudzījās domnīcu, lai veiktu pētījumu par ilgtspējas reitingiem un pētniecību. - Saskaņā ar sabiedriskās apspriešanas dokumentu par atjaunināto ilgtspējīga finansējuma stratēģiju Komisija plāno līdz 2021. gada beigām ziņot par nepieciešamību pilnveidot tiesisko regulējumu attiecībā uz kredītreitingu aģentūru pienākumu sniegt informāciju par VSP apsvērumiem.
7. pasākums – institucionālo ieguldītāju un aktīvu pārvaldītāju pienākumu precizēšana	- Komisija 2018. gada 24. jūlijā lūdza EUI sniegt tehniskas konsultācijas par iespējamiem grozījumiem deleģētajos aktos attiecībā uz ilgtspējas risku un ilgtspējas faktoru integrēšanu procedūrās un organizācijā, produktu uzraudzībā un pārvaldībā, ko veic konkrētas finanšu struktūras (tostarp aktīvu pārvaldītāji un institucionālie ieguldītāji, apdrošināšanas sabiedrības, ieguldījumu un apdrošināšanas konsultanti). - EUI 2019. gada 30. aprīlī publicēja galīgo ziņojumu par tehniskajām konsultācijām Komisijai. - Komisija 2021. gada 21. aprīlī pieņēma deleģētās regulas par ilgtspējas risku integrēšanu.
8. pasākums – ilgtspējas iekļaušana prudenciālās uzraudzības prasībās	- Pēc Kapitāla prasību regulas grozīšanas 2019. gadā EBI līdz 2025. gada jūnijam ir jāizvērtē riski aktīviem vai darbībām, kas pakļautas sociālajiem un/vai vidiskajiem riskiem (fiziskiem un pārejas riskiem). Likumdevēji arī piešķir EBI pilnvaras līdz 2021. gada jūnijam izvērtēt VSP risku iespējamo iekļaušanu uzrauga veiktajā pārbaudē un novērtējumā. - Attiecībā uz apdrošināšanas sektoru Komisija saņēma EAAPI tehniskās konsultācijas par ilgtspējas risku integrēšanu apdrošināšanas sabiedrību prudenciālās uzraudzības sistēmā, kas tika ņemtas vērā saistībā ar 2021. gada aprīlī pieņemtajiem deleģētajiem aktiem vai “2. līmeņa pasākumiem”. EAAPI 2019. gada septembrī sniedza arī plašāku atzinumu par ilgtspēju Maksātpēja II ietvaros. Komisija pārskata 1. līmeņa pasākumus, un tās mērķis ir šo darbu pabeigt 2021. gadā; šajā nolūkā tā ņems vērā EAAPI 2019. gada atzinumu. - Ilgtpējas riski banku, apdrošināšanas, aktīvu pārvaldības un pensiju nodrošinājuma sektorā tika skatīti Komisijas 2020. gadā rīkotajā sabiedriskajā apspriešanās par atjaunināto ilgtspējīga finansējuma stratēģiju.
9. pasākums – ar ilgtspēju saistītās informācijas sniegšanas stiprināšana	2018. gadā pēc Komisijas uzaicinājuma Eiropas Finanšu pārskatu padomdevēja grupa (EFRAG) izveidoja Eiropas Korporatīvo pārskatu laboratoriju. - Komisija 2019. gadā publicēja pamatnostādnes par klimatiskās informācijas sniegšanu, pamatojoties uz Tehnisko ekspertu grupas ilgtspējīga finansējuma jautājumos sniegto informāciju. - Atbilstības pārbaudes secinājumi norāda uz to, ka NIAD pienācīgi neapmierina informācijas pieprasījumu no dažādām ieinteresēto personu grupām, galvenokārt ieguldītājiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām. Ieguldītājiem ir labāk jāizprot ilgtspējas riski. Daži no tiem meklē finanšu produktus, kas aktīvi risina vides un sociālās problēmas, un

Rīcības plāns	Svarīgākās nesenās norises
	tāpēc tiem vajadzīga arī informācija par ietekmi. Pilsoniskās sabiedrības organizācijām ir jāprasa, lai uzņēmumi būtu atbildīgi par to ietekmi, un tāpēc tām ir vajadzīga piekļuve šai informācijai. — <i>European Lab</i> 2020. gadā sniedza savu pirmo ziņojumu par to, kā uzlabot ar klimatu saistītās informācijas sniegšanu. Komisija ir piešķirusi pilnvaras <i>European Lab</i> veikt sagatavošanās darbu saistībā ar iespējamajiem ES nefinanšu informācijas atklāšanas standartiem. Komisija 2021. gada aprīlī publicēja priekšlikumu direktīvai par uzņēmumu ilgtspējas informācijas ziņošanu, ar ko tiktu grozīta NIAD, pamatojoties uz ES tiesiskā regulējuma par komercsabiedrību publisko pārskatu sniegšanu atbilstības pārbaudi. — Rīcība plānā paredzētais Komisijas ziņojums par 9. SFPS ietekmi uz ilgtermiņa ieguldījumiem nav sagatavots. Komisija uzskata, ka šāda analīze patlaban nav būtiska, jo ir pārskatīti noteikumi par finanšu aktīvu uzskaiti apdrošināšanas sabiedrībās. — Eiropas Parlaments un Padome 2019. gadā pieņēma regulu par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē. Likumdevēji prasīja Eiropas uzraudzības iestādēm (EUI) līdz 2020. gada decembrim izstrādāt ar ilgtspēju saistītas informācijas un rādītāju standartu projektu. EUI 2021. gada februārī publicēja regulatīvo tehnisko standartu projektu par tādas informācijas saturu un vākšanas metodoloģiju, kas jāsniedz saskaņā ar regulu par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē, un pēc Komisijas apstiprināšanas šiem standartiem vajadzēja būt piemērojamiem no 2021. gada marta. EUI līdz 2021. gada decembrim ir jāsagatavo arī standartu projekts informācijas sniegšanai saistībā ar negatīvu ietekmi uz sociālajiem jautājumiem un cilvēktiesībām, kā arī korupcijas un kukuļdošanas apkarošanu. Tikai pēc tam Komisija šos noteikumus pieņems ar deleģētajiem un īstenošanas aktiem. — Komisija 2021. gada 6. jūlijā pieņēma deleģēto aktu, ar ko papildina Taksonomijas regulas 8. pantu, kurā noteikts tās informācijas saturs, metodoloģija un izklāsts, kas finanšu un nefinanšu uzņēmumiem jāatklāj.
10. pasākums – ilgtspējīgas korporatīvās pārvaldības veicināšana un īstermiņa skatījuma nozīmes mazināšana kapitāla tirgos.	— 2019. gadā pēc Komisijas pieprasījuma trīs EUI publicēja savus ziņojumus par īstermiņa skatījuma problēmu uzņēmumu lēmumu pieņemšanā. EVTI ierosina stingrākus noteikumus, lai novērstu nepamatotu īstermiņa skatījumu vērtspapīru tirgos; EBI aicina bankas apsvērt ilgtermiņa skatījumu savās stratēģijās un darbīmdarbībā; EAAP i ziņo par iespējamu finanšu tirgu nepamatotu īstermiņa spiedienu uz uzņēmumiem. — Komisija 2020. gadā publicēja pētījumu par pienācīgas rūpības prasībām visā piegādes ķēdē, iekļaujot informāciju par nepieciešamību ieviest jaunas obligātas prasības, kā arī pētījumu par direktoru pienākumiem un ilgtspējīgu korporatīvo pārvaldību, kurā secināts, ka zināmā mērā uzņēmumu īstermiņa skatījumu galvenie iemesli saistīti ar tiesisko regulējumu un tirgus praksi. — Komisija 2020. gadā informēja, ka, lai VSP faktorus integrētu darbīmdarbības stratēģijās, Komisija 2021. gadā ierosinās jaunu iniciatīvu par ilgtspējīgu korporatīvo pārvaldību.

Avots: ERP.

IV pielikums. ES ilgtspējas taksonomijas hronoloģisks pārskats

Avots: ERP.

V pielikums. Nacionālie enerģētikas un klimata plāni (NEKP): dalībvalstu ieguldījumu vajadzību aplēses un izklāsts

Dalībvalsts	Ieguldījumu vajadzību apraksts	Summa
Austrija	Aplēstais kopējais ieguldījumu apjoms katrai enerģētikas savienības dimensijai laikposmā līdz 2030. gadam. NEKP trūkst vispārēja novērtējuma par nepieciešamo ieguldījumu finansējuma avotiem.	166–173 miljardi EUR
Beļģija	Noteiktas ieguldījumu vajadzības sešās jomās (digitālā pārkārtošanās, kibernetika, izglītība, veselības aprūpe, enerģētika, mobilitāte); nav noteikta saikne starp noteiktajām vajadzībām un galīgajā NEKP paredzētajiem pasākumiem.	144–155 miljardi EUR
Bulgārija	Kopējās ieguldījumu vajadzības 2021.–2030. gada periodā; Trūkst informācijas par izmaksu veidiem un aprēķināšanas metodoloģiju, izmaksu sadalījumu pa jomām, kā arī par modeļa un pieņēmumu pamatā esošo loģiku, ieguldījumu vajadzību īpatsvaru, ko nodrošinās katrs avots.	42,7 miljardi EUR
Horvātija	Aplēse par kopējiem ieguldījumiem 2021.–2030. gada periodā; ieguldījumu izmaksu un avotu daļēja analīze.	19 miljardi EUR (141 miljards HRK)
Kipra	Aplēstās investīciju vajadzību kopējās izmaksas (tostarp ES finansējums, valsts finansējums un privātā sektora finansējums).	1,4 miljardi EUR
	Aplēstās finansējuma vajadzības (tostarp ES finansējums un valsts finansējums).	0,7 miljardi EUR
Čehija	Aplēstie kopējie ieguldījumi ; trūkst vispārēja pārskata par ieguldījumu un finansējuma vajadzībām; trūkst informācijas par tirgus riskiem.	0,038–0,19 miljardi EUR (1–5 miljardi CZK)
Dānija	Kopējās publisko un privāto ieguldījumu plūsmas , ko paredz enerģijas nolīgums (mājsaimniecības, rūpniecība, elektroenerģija, gāze un centralizēta siltumapgāde).	13–24 miljardi EUR (100–180 miljardi DKK)
Igaunija	Publiskā sektora izdevumu vajadzības 2021.–2030. gada periodā pasākumu īstenošanai enerģētikas nozarē.	226 miljoni EUR gadā
Somija	Plānā iekļauti aprēķini par ieguldījumu vajadzībām šādās nozarēs: dzelzceļa infrastruktūra, biokurināmā ražošana un atjaunojamo energoresursu elektroenerģija, kā arī aptuvena aplēse par vajadzībām saistībā ar elektroenerģijas tīklu. Plānā nav iekļauti visi plānotie ieguldījumi, kas nepieciešami 2020.–2030. gada periodā. Plānā nav sniegta pilnīga	11 miljardi EUR

Dalībvalsts	Ieguldījumu vajadzību apraksts	Summa
	informācija par to ieguldījumu avotiem, kas vajadzīgi mērķa sasniegšanai.	
Francija	Kopējās izmaksas (ēkas, transports, enerģija un elektroenerģijas tīkli).	2019.–2023. g.: 46 miljardi EUR gadā 2024.–2028. g.: 64 miljardi EUR gadā 2029.–2033. g.: 85 miljardi EUR gadā
Vācija	Papildu ieguldījumi klimatrīcības programmas īstenošanai, kas izriet no plānotās politikas un pasākumiem pārkārtošanās īstenošanas 2021.–2030. gada periodā (galapieprasījuma nozarēs summa attiecīgajā periodā ir 184 miljardi EUR); plānā nav iekļauta aplēse par ieguldījumu vajadzībām, kas nav saistītas ar enerģiju, tādās nozarēs kā lauksaimniecība un rūpniecība.	95,2 miljardi EUR
Grieķija	Ieguldījumu aplēses NEKP noteiktās būtiskās jomās 2020.–2030. gada periodā; plānā nav iekļauta analīze par ieguldījumu vajadzību un pieejamo finansējuma avotu neatbilstību.	43,8 miljardi EUR
Ungārija	Pilnībā diskontētas papildu sistēmas izmaksas atbilstīgi WAM scenārijam analizētajā laikposmā no 2016. līdz 2040. gadam.	57 miljardi EUR/20 401 miljards HUF (vidējā gada summa ir 1,64 miljardi EUR/582,9 miljardi HUF)
Īrija	Valsts attīstības plānā 2018.–2027. gadam noteiktas ieguldījumu prioritātes klimatrīcības jomā 10 gadu periodam; galīgajā NEKP nav izvērtētas kopējās ieguldījumu vajadzības, lai sasniegtu mērķus un uzdevumus, kas noteikti atbilstīgi WAM scenārijam, lai gan ir uzsvērtā nepieciešamība mobilizēt privātos ieguldījumus.	21,8 miljardi EUR
Itālija	Kopējie papildu ieguldījumi , kas vajadzīgi valsts energosistēmai laikposmā no 2017. līdz 2030. gadam.	180 miljardi EUR
Latvija	Ieguldījumi, kas vajadzīgi , lai sasniegtu enerģētikas mērķus 2030. gadam.	8,2 miljardi EUR
Lietuva	Finansējuma vajadzības plānotajai politikai un pasākumiem 2021.–2030. gada periodā (energoefektivitāte, transports, lauksaimniecība un mežsaimniecība, rūpniecība, atkritumu apsaimniekošana, siltumnīcefekta gāzu mazināšanas pasākumi, klimatadaptācija).	Kopējais nepieciešamais finansējums: 14 miljardi EUR Nepieciešamais publiskā sektora finansējums: 9,8 miljardi EUR
Luksemburga	Noteikti ieguldījumi energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas jomā (dažādi scenāriji) laikposmam līdz 2040. gadam. Plānā nav paredzēti citi ar siltumnīcefekta gāzu samazināšanu saistīti pasākumi, piemēram, ieguldījumi sabiedriskajā transportā. Finansējuma avoti nav konsekventi piesaistīti politikas mērķiem. Nav nošķirti privātā un publiskā sektora finansējuma avoti. Tādēļ nav	7,95 miljardi EUR

Dalībvalsts	Ieguldījumu vajadzību apraksts	Summa
	iespējams noteikt NEKP pasākumu tiešo ietekmi uz valsts finansēm.	
Malta	Valdības kopējās nediskontētās izmaksas 2018.–2030. gadā (ieguldījumu izmaksas pa nozarēm, ieguldījumu sadalījums pa tehnoloģijām, ikgadējie ieguldījumi mājāsaimniecībā); galīgajā plānā ir iekļauts finansējuma avotu sadalījums, taču tas nav pietiekami sīki izstrādāts. Valsts budžets ir noteikts kā lielākās finansējuma daļas avots, kā arī nepieciešamības gadījumā paredzēts izmantot ES finansējumu, taču nav sniegta plašāka informācija par ieguldījumu vajadzību daļu, ko var segt no ES līmeņa finansējuma programmām.	1,66 miljardi EUR
Nīderlande	Kopējie ieguldījumi 2019.–2030. gada periodā (kopa: apbūvētā vide, jaunas ēkas, esošās nedzīvojamās ēkas, esošie mājokļi, mobilitāte, atjaunojamā degviela, elektrotransportlīdzekļu izmantošanas veicināšana, kravas transports, lauksaimniecība un zemes izmantošana, rūpniecība, elektroenerģijas ražošana u. c.).	56–75 miljardi EUR
Polija	Ieguldījumu vajadzības 2021.–2030. gada periodā.	Aptuveni 195 miljardi EUR
Portugāle	Aplēstie kopējie un papildu ieguldījumi enerģētikas nozares klimatneitralitātes panākšanai 2016.–2030. gada periodā (elektrība, transports, ēku sektors u. c.); plānā nav iekļauta informācija par metodoloģiju, kas izmantota šo aplēšu sagatavošanā; nav iekļauta informācija par reģionālo budžetu avotiem.	Papildu ieguldījumi: 10,8–14,7 miljardi EUR Kopējie ieguldījumi: 407–431 miljards EUR
Rumānija	Kopējā ieguldījumu vērtība 2021.–2030. gadā (enerģijas pieprasījums, elektroenerģijas tīkli, spēkstacijas, tvaika katli); plānā iekļauts daļējs novērtējums par ieguldījumu vajadzībām un izdevumiem, finansējuma avotiem, kā arī cita būtiska informācija.	Aptuveni 150 miljardi EUR
Slovākija	Kopējās ieguldījumu izmaksas , lai sasniegtu mērķus attiecībā uz atjaunojamiem energoresursiem; noteiktās ieguldījumu vajadzības nav visaptveroši pielāgotas potenciālajiem finansējuma avotiem.	4,3 miljardi EUR
	Sabiedrisko ēku renovācija – kopējais aplēstais finansējums publiskā sektora pasākumiem 2021.–2030. gada periodā.	1,24 miljardi EUR
	Ieguldījumu izmaksas, kas saistītas ar elektroenerģijas ražošanas dekarbonizāciju.	0,18 miljardi EUR gadā

Dalībvalsts	Ieguldījumu vajadzību apraksts	Summa
	Ieguldījumu izmaksas, kas saistītas ar siltuma ražošanas dekarbonizāciju.	0,25 miljardi EUR gadā
Slovēnija	Kopsavilkums par kopējām ieguldījumu vajadzībām 2021.–2030. gada periodā. Plānā nav iekļauts visaptverošs pārskats par konkrētiem finansējuma avotiem katrai ieguldījumu jomai. Tāpat arī nav analizēta dažādu finansējuma avotu papildināmība. Plānā nav iekļauts ieguldījumu avotu novērtējums reģionālā līmenī.	22 miljardi EUR
Spānija	Kopējie ieguldījumi , kas vajadzīgi, lai sasniegtu integrētajā nacionālajā enerģētikas un klimata plānā (NEKP) noteiktos mērķus 2021.–2030. gadam (energotaupība un energoefektivitāte, atjaunojamā enerģija, tīkli un elektrifikācija u. c. pasākumi).	241 miljards EUR
Zviedrija	Izņemot attiecībā uz elektroenerģijas ražošanas jaudu un sadales infrastruktūru, NEKP nav iekļauts novērtējums par ieguldījumu vajadzībām vai finansējuma avotiem, kas veicinātu Zviedrijas klimata un enerģētikas mērķu sasniegšanu.	14,5 miljardi EUR (150 miljardi SEK)

Avots: ERP.

VI pielikums. Komisijas jaunā stratēģija pārejas uz ilgtspējīgu ekonomiku finansējumam

Komisija 2021. gada jūlijā publicēja “**Stratēģiju pārejas uz ilgtspējīgu ekonomiku finansējumam**”, ko vēlāk sauca par “2021. gada ilgtspējīga finansējuma stratēģiju”. Šajā dokumentā Komisija atzīst, ka 2018. gada rīcības plāna īstenošanai ir vairāk jāstrādā, un apstiprina savu apņemšanos to pabeigt. Komisija uzskata, ka jaunais stratēģiskais dokuments, kas veicina ilgtspējīgu finansējumu, ir nepieciešams, ņemot vērā jauno globālo kontekstu un mainīgo izpratni par to, kas tagad ir vajadzīgs, lai sasniegtu ilgtspējas mērķus.

2021. gada ilgtspējīga finansējuma stratēģijā ir noteiktas šādas četras galvenās jomas, kurās ir vajadzīgas papildu darbības:

Pārejas uz ilgtspēju finansēšana

Šī stratēģija nodrošina instrumentus un politiku, lai ekonomikas dalībnieki visā ekonomikā varētu finansēt savus pārkārtošanās plānus un neatkarīgi no to sākuma punkta sasniegt klimata un plašākus vidiskos mērķus.

Iekļautība

Šī stratēģija apmierina privātpersonu un mazo un vidējo uzņēmumu vajadzības un sniedz tiem iespējas iegūt labāku piekļuvi ilgtspējīgam finansējumam.

Finanšu sektora noturība un ieguldījums

Šajā stratēģijā izklāstīts, kā finanšu nozare pati var palīdzēt sasniegt zaļā kursa mērķus, vienlaikus arī kļūstot noturīgāka un apkarojot zaļmaldināšanu.

Globāli mērķi

Šajā stratēģijā izklāstīts, kā veicināt starptautisku vienprātību par vērienīgu pasaules mēroga ilgtspējīga finansējuma programmu.

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas datiem.

Šo četru prioritāšu ietvaros Komisija plāno šādas detalizētākas darbības ilgtspējīga finansējuma sistēmas konsolidēšanai un pabeigšanai:

- 1) Palīdzība ekonomikas dalībniekiem pārejas pasākumu finansēšanā (1. darbība)
 - a) Atzīt pārejas centienus virzībā uz ilgtspēju
 - b) Iekļaut ES ilgtspējas taksonomijā papildu ilgtspējīgas darbības, uz kurām vēl neattiecas pieņemtais deleģētais akts
 - c) Paplašināt ilgtspējīgu finanšu standartu un marķējumu sistēmu
- 2) Uzlabot privātpersonu un mazāku uzņēmumu piekļuvi ilgtspējīgam finansējumam (2. darbība)
 - a) Individuālo ieguldītāju un MVU iespēju nodrošināšana, lai viņi varētu piekļūt ilgtspējīgām finansējuma iespējām

- b) Digitālo tehnoloģiju piedāvāto iespēju izmantošana ilgtspējīgam finansējumam
 - c) Piedāvāt lielāku apdrošināšanas aizsardzību pret klimata un vidiskiem riskiem
 - d) Uzticamu sociālo ieguldījumu atbalstīšana
 - e) Lielāka riska dalīšana starp publiskajiem un privātajiem ieguldītājiem, zaļās budžeta plānošanas instrumentu izmantošana dalībvalstīs un pastiprināta klimata un bioloģiskās daudzveidības integrēšana ES budžetā
- 3) Finanšu sektora ieguldījums zaļā kursa mērķu sasniegšanā (3. darbība, 4. darbība un 5. darbība)
- a) Uzlabot ekonomikas un finanšu noturību pret ilgtspējas riskiem (finanšu pārskati un grāmatvedība, kredītreitingi, banku un apdrošinātāju veikta ilgtspējas riska pārvaldība, finanšu stabilitāte)
 - b) Finanšu sektora ieguldījuma paātrināšana pārejas centienos i) finanšu iestāžu informācijas atklāšana, ieguldītāju fiduciārie pienākumi, VSP pētījumu un reitingu salīdzināmība, ii) zaļmaldināšanas risku uzraudzība, kapitāla vajadzību un plūsmu novērtēšana)
- 4) Veicināt starptautisku vienprātību par ilgtspējīgām finansēm (6. darbība)
- a) Dalība starptautiskos forumos
 - b) Starptautiskās platformas ilgtspējīgam finansējumam izmantošana
 - c) Atbalsts valstīm ar zemiem un vidējiem ienākumiem

Turpmāk, īstenojot šādas 2021. gada ilgtspējīga finansējuma stratēģijas darbības un pasākumus, var ņemt vērā dažus no šā īpašā ziņojuma apsvērumiem un ieteikumiem:

Šajā īpašajā ziņojumā izklāstītie apsvērumi un ieteikumi	Komisijas darbības un pasākumi, kas paredzēti 2021. gada ilgtspējīga finansējuma stratēģijā
Rīcības plāna pasākumu pabeigšana	1.c) Komisija pievienos tehniskās pārbaudes kritērijus ilgtspējīgām darbībām, kas vēl nav iekļautas pirmajā ES ilgtspējas taksonomijas klimata jomas deleģētajā aktā.
	1.d) Komisija pieņems vēl vienu deleģēto aktu par taksonomiju, kas aptvers atlikušos četrus vidiskos mērķus.
	3.a) Komisija strādās pie finanšu pārskatu standartiem, kas pienācīgi atspoguļo ilgtspējas risku standartus, un veicinās dabas kapitāla uzskaiti.
	3.b) Komisija veiks pasākumus, lai nodrošinātu, ka attiecīgie VSP riski tiek sistemātiski atspoguļoti kredītreitingos un reitingu prognozēs pārredzamā veidā.
	3.c) Komisija ierosinās grozījumus Kapitāla prasību regulā / Kapitāla prasību direktīvā, lai nodrošinātu, ka VSP faktori tiek konsekventi iekļauti banku riska pārvaldības sistēmās.

Šajā īpašajā ziņojumā izklāstītie apsvērumi un ieteikumi	Komisijas darbības un pasākumi, kas paredzēti 2021. gada ilgtspējīga finansējuma stratēģijā
	3.d) Gaidāmajā direktīvas “Maksātspēja II” (2021. g.) pārskatīšanā Komisija ierosinās grozījumus, lai ilgtspējas riskus konsekventi integrētu apdrošinātāju prudenciālās uzraudzības satvarā. 4.c) Komisija veiks pasākumus, lai uzlabotu VSP tirgus izpēti un reitingu pieejamību, integritāti un pārredzamību.
Atbilstības un revīzijas kārtības precizēšana	5.a) Komisija ļaus uzraudzītājiem novērst zaļmaldināšanu – uzraudzīt zaļmaldināšanas riskus un ar Eiropas uzraudzības iestāžu atbalstu novērtēt un pārskatīt pašreizējo uzraudzības un izpildes instrumentu kopumu, kas pieejams kompetentajām iestādēm, lai nodrošinātu, ka uzraudzības pilnvaras, spējas un pienākumi atbilst paredzētajam mērķim.
Ilgtspējīgu projektu plūsmas izveide	2.a) Komisija centīsies dot iespēju privātajiem ieguldītājiem un MVU piekļūt ilgtspējīgām finansējuma iespējām. Programma <i>InvestEU</i> nodrošinās riska mazināšanas mehānismus, savukārt Vienotā tirgus programmas MVU pilārs sniegs konsultāciju pakalpojumus MVU, izmantojot Eiropas Biznesa atbalsta tīklu un Kopīgo klasteru iniciatīvu. 2.e) Komisija strādās pie zaļās budžeta plānošanas un riska dalīšanas mehānismiem – programma <i>InvestEU</i> nodrošinās EIB grupai, valsts attīstību veicinošām bankām un citām finanšu iestādēm riska uzņemšanās spēju un atbalstu saistītajām konsultatīvajām iniciatīvām.
Principa “nenodari būtisku kaitējumu” un ES ilgtspējas taksonomijas kritēriju konsekventa piemērošana visā ES budžetā	2.e) Komisija strādās pie zaļās budžeta plānošanas un riska dalīšanas mehānismiem. Komisija ir apņēmusies izstrādāt atjauninātas un pastiprinātas metodes gan klimata, gan bioloģiskās daudzveidības apsekošanai. Šīs apsekošanas metodoloģijas būs ļoti svarīgas, lai uzraudzītu, vai klimata un bioloģiskās daudzveidības izdevumi 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmas ietvaros atbilst ES vērienīgajiem mērķiem.
Rīcības plāna ilgtspējīgam finansējumam un nākotnes stratēģijas uzraudzība un ziņošana par tiem	5.b) Komisija izstrādās stabilu uzraudzības sistēmu, lai novērtētu ES finanšu sistēmas panākto progresu. 5.c) Komisija uzlabos sadarbību starp iestādēm, lai strādātu pie vienotas pieejas, ar kuru uzrauga sakārtotu pāreju un uzrauga ES finanšu sistēmas atbilstību zaļā kursa mērķiem.

Avots: ERP.

Akronīmi un saīsinājumi

ALEG: augsta līmeņa ekspertu grupa

ANM: Atveseļošanas un noturības mehānisms

DFS: daudzgadu finanšu shēma

ECB: Eiropas Centrālā banka

ECRL: Eiropas Korporatīvo pārskatu laboratorija

EFFRAG: Eiropas Finanšu pārskatu padomdevēja grupa

EIB: Eiropas Investīciju banka

ES ETS: ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma

ES: Eiropas Savienība

ESIF: Eiropas Stratēģisko investīciju fonds

EVTI: Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde

JRC: Kopējais pētniecības centrs

NEKP: nacionālais enerģētikas un klimata plāns

NIAD: Nefinanšu informācijas atklāšanas direktīva

SEG: siltumnīcefekta gāze

SFPS: starptautiskie finanšu pārskatu standarti

TEG: Tehnisko ekspertu grupa

VSP: vides, sociālie un pārvaldības faktori

Glosārijs

Ar ilgtspēju saistītas informācijas sniegšana: uzņēmuma vai organizācijas ziņošana par to darbību ekonomisko, vidisko un sociālo ietekmi un to ilgtspējas risku.

Eiropas zaļais kurss: 2019. gadā pieņemta ES izaugsmes stratēģija, kuras mērķis ir līdz 2050. gadam padarīt ES klimatneitrālu.

ES ilgtspējas taksonomija: ES klasifikācijas sistēma, kas vieš skaidrību par to, kādā mērā saimnieciskās darbības veidi ir vidiski ilgtspējīgi.

Ilgspējas riski: vidisks, sociāls vai pārvaldības notikums vai apstāklis, kas, ja tas notiek, varētu radīt reālu vai potenciālu būtisku negatīvu ietekmi uz ieguldījumu vērtību.

Ilgspējīga attīstība: pieeja attīstībai, kurā ņem vērā tādas ilgtermiņa prasības kā rezultātu noturība, vides un dabas resursu saglabāšana un sociālais un ekonomiskais taisnīgums.

Ilgspējīgi ieguldījumi: ieguldījumi saimnieciskajā darbībā, kas veicina vidisko vai sociālo mērķu sasniegšanu, ar nosacījumu, ka šādi ieguldījumi nerada būtisku kaitējumu nevienam no šiem mērķiem un ka ieguldījumu saņēmējs uzņēmums īsteno labas pārvaldības praksi.

Ilgspējīgs finansējums: vidisko, sociālo un pārvaldības apsvērumu integrēšana darījumdarbības un ieguldījumu lēmumos finanšu sektorā.

InvestEU: ieguldījumu atbalsta mehānisms, kura mērķis ir mobilizēt privātos ieguldījumus Eiropas Savienībai stratēģiski svarīgiem projektiem. Tas 2021. gadā kļuva par ESIF pēcteci.

Īstermiņa skatījums: uzņēmumu vadītāju un finanšu tirgu fokuss uz īstermiņa redzējumu, piešķirot prioritāti akcionāru īstermiņa interesēm, nevis uzņēmuma izaugsmei ilgtermiņā.

Klimata pārmaiņas: izmaiņas Zemes klimatiskajā sistēmā, kuru rezultātā rodas jauni ilgtermiņa laikapstākļu modeļi.

Klimata pārmaiņu mazināšana: siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana vai ierobežošana, ņemot vērā to ietekmi uz klimatu.

Klimata risks: klimata pārmaiņu un pārejas uz mazemisiju sabiedrību potenciālā negatīvā ietekme.

Klimatadaptācija: valstu un kopienu neaizsargātības pret klimata pārmaiņām mazināšana, palielinot to spēju pārvarēt klimata pārmaiņu ietekmi.

Klimatneitralitāte: situācija, kad cilvēka darbības nerada neto ietekmi uz klimatu.

Klimatrīcība: pasākumi, lai cīnītos pret klimata pārmaiņām un to ietekmi.

Klimatrīcības apsekošana: progresu virzībā uz klimatrīcības finansēšanas mērķu sasniegšanu uzraudzība.

Princips “nenodarīt būtisku kaitējumu”: princips, kas paredz, ka saimnieciskā darbība nevar būtiski apdraudēt vidiskos vai sociālos mērķus.

Siltumnīcefekta gāze: atmosfēru veidojoša gāze, piemēram, oglekļa dioksīds vai metāns, kas absorbē un izstaro starojumu, aizturot siltumu un tādējādi sasildot Zemes virsmu, un šo sasilšanu sauc par siltumnīcas efektu.

Vides, sociālie un pārvaldības faktori: standartu kopums, ko izmanto ieguldītāji un citas ieinteresētās personas, lai izvērtētu uzņēmumu nefinanšu darbības rezultātus.

Zaļmaldināšana: nepamatoti apgalvojumi, ka produkts atbalsta vides aizsardzību un atbilst vides standartiem.

Komisijas un EIB atbildes

<https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=59378>

Laika grafiks

<https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=59378>

Revīzijas darba grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politikas jomas un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, konkrēti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzami notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica V apakšpalāta, kura revidē Savienības finansēšanu un pārvaldību un kuru vada ERP loceklis *Tony Murphy*. Revīziju vadīja ERP locekle *Eva Lindström*, atbalstu sniedza locekles biroja vadītāja *Katharina Bryan*, locekles biroja ekonomists *Andrzej Robaszewski*; atbildīgais vadītājs *Ralph Otte*; darbuzdevuma vadītājs *Martin Puc*; darbuzdevuma vadītāja vietnieks *Tomasz Plebanowicz*; revidenti *James Mcquade*, *Laura Kaspar*, *Dana Šmíd Foltýnová*, *Mircea-Cristian Martinescu* un *Jan Olšakovský*. Ilustrācijas atbalstu sniedza *Jesús Nieto Muñoz*. *Adrian Williams* sniedza lingvistisko atbalstu; *Valérie Tempez-Erasmi* un *Monika Elsner* sniedza sekretariāta atbalstu.

Eva Lindström

Katharina Bryan

Andrzej Robaszewski

Ralph Otte

Martin Puc

Tomasz Plebanowicz

Laura Kaspar

Jan Olšakovský

Jesús Nieto Muñoz

Adrian Williams

Monika Elsner

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2021.

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku īsteno ar [Eiropas Revīzijas palātas Lēmumu Nr. 6–2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piem., individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Tas nozīmē, ka atkalizmantošana ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas izmaiņas. Atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt dokumentu sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jums ir jānoskaidro papildu tiesības, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamās privātpersonas, piem., ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu. Ja atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, jums var būt jāprasa atļauja tieši autortiesību īpašniekiem.

1., 2., 3., 4., 6. attēls, II pielikuma tabula, VI pielikums: Ikonas izveidojis [Pixel perfect](#) no <https://flaticon.com>.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā un jums nav licencēti.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

Eiropas Revīzijas palātas logotipa izmantošana

Eiropas Revīzijas palātas logotipu nedrīkst izmantot bez Eiropas Revīzijas palātas iepriekšējas piekrišanas.

PDF	ISBN 978-92-847-6615-4	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/835314	QJ-AB-21-020-LV-N
HTML	ISBN 978-92-847-6595-9	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/992	QJ-AB-21-020-LV-Q

Pārejai uz neto nulles emisiju ekonomiku būs nepieciešami ievērojami privātā un publiskā sektora ieguldījumi. Mēs pārbaudījām, vai Komisija veica atbilstīgas darbības, lai finansējumu novirzītu ilgtspējīgiem ieguldījumiem. Mēs secinām, ka ir vajadzīga saskaņotāka ES rīcība. Lai gan Komisija pamatoti koncentrējās uz pārredzamības palielināšanu tirgū, netika veikti papildu pasākumi, lai risinātu jautājumu par ilgtnespējīgas saimnieciskās darbības izmaksām, un daudzas darbības ir aizkavējušās. Turklāt Komisijai ir jāpieņem saskaņoti kritēriji, lai noteiktu ES budžeta ieguldījumu ilgtspēju, un jāīsteno mērķtiecīgāki centieni, lai radītu ilgtspējīgu ieguldījumu iespējas. Ziņojumu var izmantot, īstenojot 2021. gada Stratēģiju pārejas uz ilgtspējīgu ekonomiku finansējumam.

ERP īpašais ziņojums saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx

Timekļa vietne: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors